Maros megye legolvasottabb napilapja!

NÉPÚJSÁG

2022. július 7., csütörtök
LXXIV. évfolyam
151. (21126.) sz.
Ára: 3 lej
(előfizetőknek 1,57 lej)

KÖZÉLETI NAPILAP

Fél év múlva kész lehet

Felújítják a régi városháza tetőzetét

Fotó: Nagy Tibor

Nagy-Bodó Szilárd

Már egy ideje zajlanak a munkálatok a régi városháza épületének a környékén. Márton Katalin**, a Maros Megyei Tanács Műszaki Osztályának vezetője elmondta, hogy a tetőt nem cserélik ki teljesen, hanem csak kijavítják ott, ahol rosszak a cserepek, és folyik be a víz. Továbbá a munkálatok során az épület alapját is szigetelni fogják, valamint kicserélik a víz- és szennyvízelvezetési hálózatot. Ezen túlmenően az épület belső udvara is felújításon esik át.**

(Folytatás a 2. oldalon)

Ne feledje idejében megújítani előfizetését! Ha előfizet, biztosan kézhez kapja, FÉLÁRON!

Megérte Szénáságyon gazdálkodni

A Mezőmadarashoz tartozó Szénáságyon nagy gazdaságot vezet Szalai Zsolt és felesége, Anna. A föld és a gazdálkodás szeretetét a felmenőktől örökölték, ragaszkodnak ahhoz a jusshoz, amit a család nemzedékeken át összegyűjtött.

4.

A patológus szerepéről

Az emlőrákaltípusok eltérő áttétképző viselkedéséről tartott előadást a marosvásárhelyi orvosi és gyógyszerészeti egyetem hallgatóinak 29. tudományos diákköri konferenciáján prof. dr. Kulka Janina, a Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar Patológiai, Igazságügyi és Biztosítási Orvostani Intézetének patológus egyetemi tanára.

6.

Óvjuk kedvenceinket a hőségben

Az utóbbi hetekben egyre gyakoribb hőségriadók miatt az állatokra is fokozott figyelmet kell fordítani, a kánikula az emberi szervezethez hasonlóan a növény- és állatvilágot is megviseli. Az állandó figyelmeztetések ellenére az állattartók közül sokan megfeledkeznek a legalapvetőbb szabályokról.

7.

OPTICA OPTOFARM
A látás szakértője
Régi árakkal dolgozunk, nem drágítottunk!

Szolgáltatásaink:
- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupillatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:
- Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/265-205
- Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:
- Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:
- Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

Aktuális

Jól kezelt helyzet

Antalfi Imola

Elég különös az államfő retorikája. Miközben kijelenti, hogy a kormány nem tervez megszorító intézkedéseket, ami szerinte a válságok idején csak rontaná a helyzetet, Klaus Iohannis azt hangsúlyozza, hogy a súlyos aszály arra kényszerítheti a hatóságokat, hogy helyi szinten korlátozzák a vízfogyasztást. Más megoldás szerinte nincs.

Iohannis bizonyára lemaradt egy körrel, hiszen az ország több térségében a szárazság miatt a vízszolgáltatók már korlátozták az ivóvízellátást. Példa erre Máramaroson, Konstancán kívül Maros megyében is van, vannak falvak, ahol naponta csak néhány órán át, egyes mezőségi településeken pedig csak háromnaponta folyik víz a csapból. Az is igaz, hogy a Mezőségen aszály nélkül is mondhatni nyaranta korlátozzák a vízellátást, hiszen ebben a térségben évtizedek óta gondot jelent a régi, alulméretezett vezetékrendszer. Erre a problémára bizonyosan van megoldás, csakhogy az sok pénzbe kerül. Húsz évvel ezelőtt a SURM vidéki vízszolgáltató küszködött a „szitaszerűen" kilyukadt vezetékek karbantartásával, a vállalat felszámolása óta a regionális vízszolgáltató próbálja felújítani a rendszert.

A lényeg, hogy az államfő szerint a kormány eddig jól kezelte a helyzetet. Elegendő pénzt fordít a beruházásokra, az alapok egy

(Folytatás a 3. oldalon)

JÚLIUS

7., csütörtök

A Nap kel
5 óra 37 perckor,
lenyugszik
21 óra 17 perckor.
Az év 188. napja,
hátravan 177 nap.

Isten éltesse!

Ma **APOLLÓNIA**, holnap **ELLÁK** napja.
ELLÁK: Attila hun uralkodó fiának, Ileknek a nevéből származik, helytelen olvasatban. A név eredete bizonytalan, talán a germán Eicke, Eilke névből származik, és ekkor a jelentése tölgy.

IDŐJÁRÁS

Borult égbolt, eső lehetséges

Hőmérséklet:
max. 25 °C
min. 15 °C

VALUTAÁRFOLYAM
BNR – 2022. július 6.

1 EUR	4,9454
1 USD	4,8344
100 HUF	1,2073
1 g ARANY	274,3444

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 72-es iroda, naponta 9–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0265/268-854.

Felújítják a régi városháza tetőzetét

(Folytatás az 1. oldalról)

Az épületben levő levéltár egy nedves, vizes helyiségben van. A mostani munkálatok után a számítások szerint megszűnik a beázás miatti probléma, így a felújítás során ezt a helyiséget is ki fogják meszelni.

A munkálatok még hat hónapig biztosan tartanak, hiszen a szigetelést és a torony tetején a javításokat is be kell fejezni. Ezért is döntöttek úgy, hogy ezzel a bizonyos hat hónappal meghosszabbítják a kivitelezés idejét. Márton Katalin azt is elmondta lapunknak, hogy két helyen van levéltáruk, és először az egyiket fel kellett újítani annak érdekében, hogy tudják átszállítani az összes iratot oda, hiszen csak úgy kezdődhetett meg a másik, nedves levéltár felújítása. Azonban nem tudták időben megejteni a kiürítést.

Az esős időjárás sem kedvezett a munkálatoknak, illetve télen nem tudtak a tetőjavítással haladni, hiszen a kinti hőmérséklet legalább 7 fok kell legyen ahhoz, hogy fel tudják szerelni a vasstruktúrát a tetőre. Márton Katalin bízik abban, hogy fél év során semmi nem fog közbejönni, és be fogják tudni fejezni a javításokat, amelyeknek a költségvetése 2.346.498 lej héa nélkül.

Fotó: Nagy Tibor

Megyei hírek

Forgalmi változások

Július 7-től a következő változtatások lépnek hatályba Marosvásárhelyen: a Nyár utcán, a Somostetőről lefelé haladva, a Mihai Viteazu utcai kereszteződésnél járművekkel csak jobbra lehet térni. A Dózsa György utcán a központ felől érkező autóknak tilos lesz balra kanyarodni a Március 8. utcába. A Termés utca és a Dózsa György utca kereszteződésénél a gépkocsik jobbra kanyarodva hagyhatják el a kereszteződést. Azok, akik a Március 8. utcába szeretnének bejutni, a Metro bevásárlóközpont területén található első körforgalomnál fordulhatnak be – tette közzé közösségi oldalán a csütörtöktől érvénybe lépő módosításokat a Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal.

Pénzbeli támogatás a marosvásárhelyi újszülötteknek

A helyi tanács június 30-i ülésén döntött arról, hogy minden helyi újszülött után 1000 lejes támogatást nyújt a város a szülőknek elektronikus utalvány (voucher) formájában, amelyek már igényelhetőek. A támogatás az RMDSZ tanácsosainak kezdeményezésére valósul meg. Támogatásra jogosult minden család (az egyszülős családok is), amely marosvásárhelyi lakóhellyel rendelkezik, legalább 1 éve a városban lakik, és a gyermek születését Marosvásárhelyen jegyezték be. A gyermek születésétől számítva 60 napig lehet a kérelmet benyújtani.

Számlálóbiztosokat keresnek

Marosvásárhely Polgármesteri Hivatala még várja azok jelentkezését, akik július 17-ig számlálóbiztosként tevékenykednének, ugyanis vannak még lefedetlen övezetei a városnak. A számlálóbiztosok javadalmazása a terepen kitöltött kérdőívek számának függvényében történik: 7 lej jár a személyekre, 3,5 lej a lakásra, illetve a közös lakótérre vonatkozó kérdőív kitöltéséért. A jelentkezéshez ki kell tölteni a polgármesteri hivatal Facebook-oldalán elérhető űrlapot, ott lehet tájékozódni a további a jelentkezési feltételekről és a szükséges iratokról is, amelyeket a polgármesteri hivatal iktatójába kell leadni vagy a következő e-mail-címek valamelyikére elküldeni: primaria@tirgumures.ro, infopublic@tirgumures.ro.

Hátrányos helyzetű közösségekben a méhnyakrákszűrési karaván

A megyeközpontbeli Domb utcában tartózkodott kedden a Maros Megyei Sürgősségi Kórház, valamint a Marosvásárhelyi Orvosi, Gyógyszerészeti, Tudomány- és Technológiai Egyetem közös projektjeként kezdeményezett méhnyakrákszűrési karaván. A kisbuszban működő mobil rendelőben lehetőség adódik a méhnyakrákszűréshez szükséges mintavételre; az egyes közösségekbe kiszálló csapat igyekszik felhívni a nők figyelmét a rendszeres szűrés és a korai felismerés fontosságára. A karaván eddig a Băneasa és a Rovinari negyedekbe, valamint a Hidegvölgybe is eljutott.

Hírszerkesztő: Menyhárt Borbála

Rollerfélpercesek

Nagy Székely Ildikó

A csokoládébőrű lány – olyan tízévesforma – korábban sosem felejtett el köszönni és kérni. Ételt, pénzt, bármit, amire esélyt látott. De azon a kora estén kilépett a koldusgyerek szerepéből. Könnyedén tartotta ujjai közt az elektromos roller kormányát, mint egy nagy, fekete pillangót, úgy repült vele a kövesdombi főutcán. Hihetetlenül szabadnak látszott, és talán egy kicsit boldognak is.

– Nézzétek, lopja a hajtányt – mutogatott felé egy vele egykorúnak tűnő lakótelepi lurkó. – Ezt nem hagyhatjuk, srácok!

– Szállj le, hallod?! – kiabált aztán a lány felé.

– Milyen bajod van? – szólt hátra a száguldó, és már el is tűnt egy kanyarban.

– Ilyen nincs – dühöngött a gyerek. – Hívom a rendőrséget. Becs' szó, hívom – fordult, megerősítést várva, a látottakra elég közömbösen reagáló haverokhoz. Elszántsága bizonyítékaként a mobilját is előkapta a nadrágzsebéből, erre már a többiek is kezdtek felvillanyozódni.

– Mindegy, hagyjuk – torpant meg hirtelen az igazság „hőse", és a közeli bolt ablakpárkányáról leemelt egy otthagyott, nem teljesen üres energiaital-dobozt.

*

Pár órával éjfél után tűntek fel a lakóhelyemhez legközelebb eső, parányi parkban. Mobiltelefonjuk elemlámpájával térképezték fel a terepet, a barátnőmmel és velem együtt. Félhangosan beszélgettek az egyik támla nélküli padon, hogy miről, azt nem lehetett érteni. A két elektromos fekete-zöld hajtányt, amivel érkeztek, gondosan maguk mellé állították, úgy tanakodtak. Aztán gondoltak egyet, és odajöttek hozzánk.

– Bocsi – szólalt meg a magasabb, barna fiú jellegzetes székely kiejtéssel –, nem tudjátok, hogy juthatnánk vissza a Vibe Fesztiválra? Kerestünk egy „nonstopot", így kerültünk ide, de már szeretnénk újra ott lenni, várnak a többiek.

Nálam ezerszer jobb gyakorlati érzékkel rendelkező barátnőm már javasolta is a mobilos GPS-t, azaz útmutatót. A fiatalok visszatértek a rollerekhez, és pár percig még tanácskoztak.

– Innen tíz perc – vették tudomásul a telefonos tájékoztatást. Megköszönték a segítséget, aztán elnyelte őket az éjszaka.

RENDEZVÉNYEK

Bolyai Nyári Akadémia

A Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége idén július 4–22. között szervezi meg a 30 Bolyai Nyári Akadémiát. A több helyszínen és táborokban zajló továbbképzés átfogó témaköre: a Nevelés. Közösség. Élet – Az iskolai nevelés és közösségépítés gyermekközpontú lehetőségei. A Bolyai Nyári Akadémia jubileumi, ünnepi megnyitójára július 11-én, hétfőn 15 órától Ivóban kerül sor.

Helyi termelők vására – grilltermékekkel

A marosvásárhelyi Petry Látványműhely és Múzeum udvarán, a Rákóczi lépcső alatti kis utcában július 15-én, péntekhez egy hét újra megtartják a helyi termelők vásárát. Ezúttal a Petry-grilltermékeken lesz a hangsúly, emellett a körethez szükséges laskák, saláták, fűszernövények gazdag kínálatából is válogathatnak az érdeklődők. A vásár 8 órától 19 óráig tart nyitva.

NÉPÚJSÁG
ÖNÁLLÓ
MAROS MEGYEI NAPILAP
Kiadja az IMPRESS KFT.
FŐSZERKESZTŐ:
Karácsonyi Zsigmond
LAPSZERKESZTŐK:
Antalfi Imola
Benedek István

MUNKATÁRSAK: Antalfi Imola, Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Mózes Edith, Kaáli Nagy Botond, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálosy Piroska, Vajda György. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Kiss Éva.
TÖRDELÉS: Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi.
FŐKÖNYVELŐ: Nagy Melinda. **REKLÁM-LAPTERJESZTÉS:** Madaras Éva Adrienn. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emília.
Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, **e-mail:** reklam@e-nepujsag.ro.
SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. **Internet:** www.e-nepujsag.ro **E-mail:** nepujsag@e-nepujsag.ro
Telefon: titkárság: 0265-266-780 és tel/fax: 0265-266-270. **Nyomda:** Palatino.
A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.
Előfizetés a postahivatalokban, postásoknál és a szerkesztőségben: 0728-082-259.
Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15 óra, péntek: 9–14 óra, szombat, vasárnap: zárva.

6423578000069
ISSN 1220–3475 (print);
ISSN 1584–3238 (online)

Veszít gazdasági lendületéből az ukrajnai háború miatt Közép- és Kelet-Európa

Felemészti a közép- és kelet-európai gazdaságok ellenállóképességét az ukrajnai háború és a globális infláció a bécsi WIIW (Wiener Institut für Internationale Wirtschaftsvergleiche) gazdaságkutató intézet szerdán publikált nyári prognózisa szerint.

A közép-, kelet- és délkelet-európai országokban (CESEE) az infláció májusban szinte mindenütt kétszámjegyűre emelkedett, az egyetlen kivétel Szlovénia volt. Az áremelkedés üteme Törökországban volt a leggyorsabb. A magas inflációs ráták oka többek között az Oroszországból és Ukrajnából származó mezőgazdasági export elvesztése volt. Az árakat a bécsi nemzetközi gazdasági tanulmányok intézete (WIIW) szerint a világpiaci kínálat szűkössége hajtotta fel.

Az osztrák gazdaságkutató intézet előrejelzése szerint a tizenegy országban (Bulgária, Csehország, Észtország, Horvátország, Litvánia, Lettország, Lengyelország, Románia, Szlovénia, Szlovákia és Magyarország) az infláció idén átlagosan 11 százalékos lesz, a helyzet jövőre és az azt követő évben javulni fog. Az élelmiszerek, az energia és a közlekedés a „par excellence inflációs hajtóerők” – mondta Mario Holzner, a WIIW közgazdásza szerdai sajtótájékoztatóján.

A lakosság számára a magas élelmiszerárak különösen nagy problémát jelentenek, mivel kiadásaik 20-40, sőt egyes országokban akár 50 százalékát is erre fordítják. Ausztriában az élelmiszerek a lakossági kiadások mintegy 10 százalékát teszik ki. Aggasztó azonban, hogy a maginfláció (az élelmiszerek és az energia nélkül) szintén emelkedik. Ez jelentős negatív hatással lehet a gazdasági növekedési kilátásokra a következő hónapokban.

Az ukrajnai háború eltérő hatást gyakorol a vizsgált 23 országra. Az uniós országok gazdaságai viszonylag ellenállóak, és a magas infláció, az energiaválság, az ellátási lánc problémái, valamint az ipari aktivitás csökkenő dinamikája ellenére is az idén várhatóan átlagosan 3,3 százalék GDP-növekedést érnek el. Ez azonban részben a koronavírus-járvány utáni fellendülésnek is köszönhető, melynek hatása az év második felében már gyengülni fog a WIIW prognózisa szerint.

Ukrajnában, Oroszországban, Fehéroroszországban és a Moldovai Köztársaságban viszont csökken a gazdasági teljesítmény, Ukrajnában a visszaesés különösen súlyos, 38 százalékos lesz. Oroszországban a WIIW szakemberei 7 százalékos GDP-csökkenésre számítanak, szemben a tavaszi előrejelzésükben tett mínusz 9 százalékkal.

Az a tény, hogy Oroszország még nem zárta el teljesen a gázcsapot, és „engedi” Európának, hogy a nyár folyamán feltöltse a tárolóit, azt jelzi Holzner számára, hogy Oroszországnak nem áll érdekében teljesen leállítani a gázszállításokat, az azonban nincs kizárva.

Ukrajnában mostanra a háború előtti GDP 60 százalékának megfelelő kárt okozott az épületekben és az infrastruktúrában a háború. Bár a gazdaság mostanra alkalmazkodni látszik az új feltételekhez, a kapacitáskihasználtság még mindig 40 százalékkal alacsonyabb, mint a háború előtt volt. A nyugati befektetések azonban növelhetik a termelékenységet. A WIIW az informatikát és a mezőgazdaságot tekinti a befektetők számára legvonzóbb ukrán gazdasági ágazatoknak.

Az EU-csatlakozás lehetősége az ukrajnai reformok igazodási pontjaként szolgálhat, és ösztönözheti a korrupcióellenes intézkedéseket az országban. Ukrajna azonban valószínűleg ezzel együtt is évtizedekre van attól, hogy teljes jogú EU-taggá válhasson – mondta. *(MTI)*

A taxonómiarendelet megerősítése rugalmasságot biztosít a tagországok számára

Az atomenergiát és a földgázt a fenntartható energiaforrások közé soroló taxonómiarendelet megerősítése a klímacélok megőrzése mellett rugalmasságot biztosít a tagországok számára az energetikai beszerzések és beruházások területén – közölte Petr Fiala cseh miniszterelnök Strasbourgban, az Európai Parlament szerdai plenáris ülésén.

Az Európai Unió Tanácsa féléves cseh elnökségének prioritásait bemutató EP-vita során Fiala hangsúlyozta: több európai ország számára egyedül az atomenergia és a biztonságos országokból beszerzett földgáz garantálja az energiaellátás biztonságát.

„Ezért arra kérem önöket, fogadják el ezt a kompromisszumot” – mondta a cseh miniszterelnök arra vonatkozóan, hogy az Európai Parlament szerdán szavaz a taxonómiarendelet módosítását célzó EP-javaslatról, mely a földgázt és az atomenergiát kivenné a fenntartható energiaforrások közül. A július elsejétől december 31-ig tartó cseh tanácsi elnökség programjával kapcsolatban Petr Fiala azt mondta, a figyelem középpontjában az ukrajnai háború okozta menekültválság kezelése, Ukrajna háború utáni újjáépítése, az energiabiztonság, az európai védelmi képességek és a kiberbiztonság megerősítése, az európai gazdaság, valamint a demokratikus intézmények ellenállóképességének növelése áll.

Az EU és tagállamai Ukrajnának nyújtott politikai és katonai támogatása létfontosságú Európa biztonságának szavatolására – szögezte le. Az orosz-ukrán háborúval kapcsolatban kijelentette: „az európai jövő attól függ, Európa kiáll-e az orosz fenyegetéssel szemben”. Mint mondta, „egységes és határozott fellépésre van szükség az orosz agresszióval szemben”, ahogy a háború okozta gazdasági és élelmezési gondok megoldásával kapcsolatban is.

„Ha azt akarjuk, hogy Európát megőrizzük olyannak, amilyenek szeretjük, most még inkább, mint valaha, az európai értékek védelmére van szükség” – fogalmazott a cseh miniszterelnök, majd hozzátette: a kihívásokra adott európai válaszok meghozatalakor kiegyensúlyozottságra, egységre van szükség, és el kell kerülni a megosztottságot.

Ursula von der Leyen, az Európai Bizottság elnöke a vita során elmondott beszédében azt hangsúlyozta, hogy az Oroszországból származó energiahordozók szállításának teljes leállására kell felkészülni. Kijelentette: biztosítani kell, hogy az energiapiac zavarai esetén a rendelkezésre álló gázból minden tagállam számára jusson. Meg kell őrizni az egységes belső piacot, és fenn kell tartani az iparellátási láncot – mondta. A koronavírus-járvány időszaka megmutatta, hogy az egoizmus, a protekcionizmus, a zárt határok, az exporttilalmak az egység széttöredezéséhez vezetnek – tette hozzá az uniós bizottság elnöke. Hidvéghi Balázs, a Fidesz európai parlamenti (EP-) képviselője felszólalásában hangsúlyozta, Csehország példátlan gazdasági és biztonsági kihívások idején veszi át az Európai Unió Tanácsának soros elnökségét. A képviselő hangsúlyozta: a tagállamoknak most minden eszközre és forrásra szükségük van. Hidvéghi Balázs ezért arra kérte a cseh elnökséget, segítse elő, hogy minden tagállam, köztük Magyarország és Lengyelország is hozzájusson az uniós forrásokhoz. Reménykeltőnek nevezte, hogy a cseh elnökség az energiaellátás biztonságának szavatolására helyezi a hangsúlyt, mert – mint közölte – az energiaellátás nem ideológiai, hanem fizikai kérdés. Vagy van energiahordozó, vagy nincs – jelentette ki. *(MTI)*

Rendőrök sebesültek meg egy észak-macedóniai kormányellenes tüntetésen

A hivatalos adatok szerint 47 rendőr sebesült meg Észak-Macedónia fővárosában, amikor összecsaptak egy kormányellenes tüntetés résztvevőivel – közölte a Vesti.mk szkopjei hírportál szerdán.

A kedd este kitört összecsapásokban két rendőr súlyosan sebesült meg. A tiltakozók a kormány, a külügyminisztérium és a parlament épületében is károkat okoztak. Tizenegy tüntetőt elfogtak. Az észak-macedóniai belügyminisztérium tájékoztatása szerint a tiltakozók kövekkel, Molotov-koktélokkal, tojással és más tárgyakkal dobálták meg a rendőröket.

A tiltakozások már negyedik napja tartanak, és az váltotta ki őket, hogy a szkopjei kormány elfogadta azt a francia javaslatot, amely pontot tenne Bulgária és Észak-Macedónia évek óta tartó vitájának végére, de jelentős engedményeket adna Bulgáriának.

Dimitar Kovacsevszki miniszterelnök kedden az országba látogató Charles Michelnek, az Európai Tanács elnökének azt mondta, Észak-Macedónia hajlandó a változtatásra az uniós előrelépés érdekében.

A tiltakozók szerint ez veszélybe sodorja Észak-Macedónia önállóságát. Bulgária azt követeli, hogy a kétmilliós Észak-Macedóniában élő, mintegy 3500 tagú bolgár nemzeti kisebbség jogainak a védelmét az alkotmányba foglalva garantálja Szkopje.

Az uniós csatlakozási tárgyalásokra váró Észak-Macedóniát a közös történelem és a nyelvhasználat körüli viták miatt akadályozta eddig Bulgária. A kormányellenes tiltakozást az ellenzéki Belső Macedón Forradalmi Szervezet – Demokratikus Párt a Macedón Nemzeti Egységért (VMRO-DPMNE) kezdeményezte.

A francia javaslatot Bulgária már elfogadta, de az északmacedón parlamentnek is jóvá kell hagynia. *(MTI)*

Ország – világ

Adóügyi módosítások

Első olvasatban tárgyalta a kormány szerdai ülésén a bizonyos adóügyi módosításokról szóló sürgősségi rendelet tervezetét. A tervezett intézkedések a gazdasági stabilitást és a munkahelyek védelmét célozzák, az üzleti környezet kiszámíthatóságát és a gazdasági növekedést hivatottak szolgálni. Az új intézkedések egyik fő célja a 4500 lej alatti jövedelemben részesülők támogatása. A fiatalok foglalkoztatottsági mutatóinak növelése érdekében a 26 éven aluli munkavállalók 15 százalékos adókedvezményben részesülnek, ugyanakkor gyermekenként 100 lejes adókedvezmény jár majd a szülőknek, ha a gyermekük iskolába jár; utóbbi intézkedés az iskolaelhagyás visszaszorítását szolgálná – ismertette a tárcavezető. Câciu hozzátette, a tervezet előírja továbbá bizonyos kedvezmények megszüntetését vagy átstrukturálását. Állítása szerint olyan kedvezményekről van szó, amelyek az elmúlt években kifejtették a hatásukat, de már az Európai Bizottság, sőt esetenként az üzleti szféra is kérte a megszüntetésüket. (Agerpres)

USR-elnökválasztás

Elkezdődött szerdán 10 órakor az online szavazás, amely során a Mentsétek Meg Romániát Szövetség (USR) tagjai megválasztják pártelnöküket. A szavazás július 10-én 10 órakor ér véget. Az USR közleménye szerint hat jelölt van a pártelnöki tisztségre: Octavian Berceanu, a Környezetvédelmi Őrség volt főfelügyelője, Cătălin Drulă Temes megyei képviselő, az alakulat ügyvivő elnöke, volt szállításügyi miniszter, Alexandru Kiss tehergépkocsi-sofőr, egy Vâlcea megyei helyi szervezet tagja, Miroslav Taşcu-Stavre egyetemi előadótanár, a resicabányai szervezet tagja, Cătălin Teniţă bukaresti parlamenti képviselő és George Ungureanu olaj- és gázipari mérnök, a Tulcea megyei Murighiol fiókszervezetének elnöke. Az USR elnökét szavazással választják meg a párt tagjai, az első forduló július 6-a és 10-e között zajlik. Amennyiben egyik jelölt sem szerzi meg a leadott érvényes szavazatok többségét, második fordulót tartanak, amelyen az első két helyezett vesz részt. A második fordulóra július 11. és 15. között kerülne sor. A belső választások eredményeit az USR kongresszusa a július 16-án tartandó online ülésén fogja érvényesíteni. (Agerpres)

Másodfokú riadó 22 megyére

Az Országos Meteorológiai Szolgálat (ANM) felhőszakadásokra és viharos szélre vonatkozó másodfokú (narancssárga) riadót adott ki az ország középső, déli és északkeleti részében fekvő megyékre és a fővárosra. A szakemberek szerint csütörtök délig Moldova északi felében, helyenként Erdélyben, Munténiában és Olténia északkeleti részében felhőszakadások, szélviharok, gyakori villámlások várhatók, és jégesőre is számítani lehet. A széllökések sebessége meghaladja az óránkénti 70-80 kilométert. A csapadék mennyisége helyenként meghaladhatja a 35-40 litert négyzetméterenként, kisebb kiterjedésű területeken pedig az 50-80 litert is. A következő megyékre érvényes részben vagy teljes egészében a riadó: Teleorman, Giurgiu, Ilfov, Călăraşi, Ialomiţa, Vâlcea, Argeş, Dâmboviţa, Prahova, Szeben, Brassó, Kovászna, Vrancea, Buzău, Bákó, Beszterce-Naszód, Hargita, Maros, Neamţ, Suceava, Botoşani, Iaşi. A fővárosra szintén érvényes a másodfokú riadó. *(Agerpres)*

Jól kezelt helyzet

(Folytatás az 1. oldalról)

része uniós. (Az 1991-ben megkezdett ratosnyai gát építéséről és az ezáltal okozott környezeti károkról is beszélhetne Iohannis.)

A korlátozásokra visszatérve, a vízügyi hatóság az ivóvíz észszerű felhasználását kéri a lakosságtól, azt, hogy ne használja a vezetékes hálózat vizét a kert locsolására vagy a medencék feltöltésére, ami súlyos aszály esetén (de alapvetően máskor is) jogos. Vannak országok, ahol ezt büntetik. Nálunk nem. Jelen helyzetben pedig a polgári hozzáállás az, hogy az energiaárak növekedése mellett immár olcsóbb megoldás csapvízzel öntözni, mint szivattyúval nyomatni ki kútvizet a termőföldekre. Már ahol a kutak nem száradtak ki.

A földgáz esetében Iohannis szintén cáfolt: szerinte – jelenleg legalábbis – nem készülnek korlátozni a nagyvállalatok gázfogyasztását. Lehet, hogy nem, megteszik azt a vállalatok maguktól. Csökkentik a termelésüket, részlegeket zárnak be, alkalmazottak százait bocsátják el.

Fő, hogy a szociális támogatási rendszerünk oly performans, hogy szerinte a legmélyebb szegénységben élőket eddig „átsegítették” a válságon. Iohannis nem látja vagy nem akarja látni, hogy recseg-ropog az egész gazdaság. Egy dolog, hogy azt kommunikálják: próbálják tartani az inflációra, az államháztartási hiányra, az eladósodási rátára vonatkozó célkitűzéseket, és más a valóság.

Ami biztos: egyre kevesebb a pénz az államkasszában, amit jövőtől az adórendszer „megreformálásával” próbálnak részben pótolni.

A kukoricaföldek és a legelők megsínylik a szárazságot

Megérte Szénáságyon gazdálkodni

A Mezőmadarashoz tartozó Szénáságyon nagy gazdaságot vezet Szalai Zsolt **és felesége,** Anna**. A föld és a gazdálkodás szeretetét a felmenőktől örökölték, ragaszkodnak ahhoz a jusshoz, amit a család nemzedékeken át összegyűjtött. Nagy földterületet művelnek, közel 200 szarvasmarhát tartanak, jelentős gépparkkal rendelkeznek, s teszik mindezt rengeteg munkával, hajnali 5 órától sokszor éjszakába nyúlóan. Májusban még úgy nézett ki, hogy jó év lesz az idei, de a kukoricások és a kaszálók megsínylik az utóbbi hetek aszályos időjárását. Az árpát learatták, következik a búza, ami szintén jó termést ígér.**

Mezey Sarolta

– Földműveléssel és állattenyésztéssel egyaránt foglalkozunk. 120 hektáron gazdálkodunk, ebből 60 hektár kukorica, 50 hektár lucernás, amit az állatoknak az etetésére művelünk, aztán van napraforgónk. A terület nagy része saját tulajdon, nagyanyám öröksége 10 hektár a szülei részéről, édesapám kapott 15 hektárt az édesapja részéről, édesanyám kapott a szüleitől 6 hektárt, a feleségem „hozott” 5 hektárt, s így összegyűlt az örökség, a többit az évek során vásároltuk, s 13 hektár földet bérlünk. Ez a terület elegendő, többet nem vásárolunk.

Az állatállomány is számottevő

– 190 darab szarvasmarhánk van, ebből 60 fejőstehén, a többi növendék, tinók, bikaborjúk. A bikákat vágásra értékesítjük, a tinókat pedig meghagyjuk anyaállatnak. Azokat, amelyek megfelelnek fejőstehénnek, megtartjuk, a többi eladódik a vágóhídra. A növendékeket előzetes egyeztetés alapján értékesítjük, a felvásárló a helyszínre jön értük. A növendéket, az üszőt élősúlyban tíz lejért lehetett eddig értékesíteni, a teheneket 8 lejért. A bikaborjúk kilójáért kora tavasszal 12 lejt adtak, ezek kiváló minőségű húsállatok, exportra szállították őket. Valamikor juhaink is voltak, édesapám annak idején 600 darabot tartott, de miután visszaadták a földeket, már nem lehetett senki földjére sem behajtani a nyájat, a legeltetés gondot jelentett, s ezért el kellett adni az állományt. A juhok helyét a szarvasmarhák vették át. Sertéseket is nevelünk, de kevesebbet, 400 csirkét vettünk, ezeket is házi használatra tartjuk. Az üzletből nem vásárolunk húst, mert a gabonán nevelt állat húsa sokkal jobb és ízletesebb – mondja a gazda.

– Hol értékesítik a tejet?

– A mezőpaniti Therezia Kft. vásárolja fel a tejet. Minden reggel 600-700 litert visznek el. A felvásárlási ár megfelel, mindig kifizetnek időben. Egy liter tejért most 1,82 lejt fizetnek, ehhez hozzáadódik még az állami támogatás, a 8 százalékos héa, amit az Adó- és Pénzügyi Hivatalon keresztül viszszaszolgáltatnak. Nekünk megéri tejet termelni. Másból miből lehetne pénzhez jutni? Mi elégedettek vagyunk.

Saját hűtőtankunk van, amit mi vásároltunk meg. Ebben tároljuk az este kifejt tejet.

– Hánykor indul az élet a farmon?

– A fejés hajnali 5 órakor kezdődik, s reggel 7 órakor fejeződik be. A munkát a család tagjai végzik két segítővel.

– Arra nem gondoltak, hogy a megtermelt tejet saját maguk dolgozzák fel?

– Nem gondolkodunk a feldolgozásban, mert ez nagyon költséges beruházást igényelne. Amúgy is rengeteg a munkánk, nem tudunk egyébbel is foglalkozni. Lassan beleununk, s azon gondolkodunk, hogy csökkenteni fogjuk az állományt. Nem könnyű takarmányt biztosítani ennyi állatnak. Amikor elkezdődik a kaszálás, egész este, sokszor éjfélig is kint vagyunk a mezőn, másnap délelőtt folytatjuk, s aztán jön a betakarítás. A szénát haza kell hordani, mert ha nem, akkor elviszik a mezőről.

Duplájára nőttek a költségek

– Mennyire befolyásolta a mezőgazdasági vállalkozást az üzemanyag-drágulás?

– Nagyon. Az üzemanyag a duplájára drágult, s ezzel minden költség megnőtt. Az üzemanyagot nagy mennyiségben 8 lej körüli áron vesszük, ha kevesebbet veszünk, 9,3 lej körüli az ár. Ha 2000 liter fölötti mennyiséget vásárolunk, akkor haza is szállítják, ha kevesebbet, akkor nekünk kell a kúthoz menni. Mindig a hónap közepén kapjuk a tejpénzt, s akkor, 20-a körül vásároljuk az üzemanyagot. Ahogy bejön a pénz, adjuk is tovább. A költségek csökkentése érdekében mi, a gazdák összeállunk, s együtt nagyobb mennyiségű üzemanyagot veszünk. A mi gazdaságunkban a mezőgazdasági munkálatokra évente 13-14 ezer liter gázolaj fogy el.

Fotó: Nagy Tibor

– Milyen gépparkkal rendelkeznek?

– A gépparkunk teljes felszereltségű, minden géppel rendelkezünk, amire szükség van a gazdaságban. Van három 265 lóerős, egy 110 lóerős, két 650-es, régi, hazai gyártású traktor, s egy 445-ös, van egy kombájnunk is. A Pro Economica Alapítványnál két pályázatunk nyert, a támogatásból vásároltunk meg egy kukorica- és egy búzavető gépet. Ezenkívül vagy egy korszerű gabonaszárítónk is.

– A műtrágya drágulása milyen pluszköltségeket jelent a gazdálkodónak?

– A műtrágya is nagyon megdrágult. Tavaly ilyenkor 1200 lej volt 600 kiló műtrágya. Ma ugyanaz a mennyiség 2500 lejbe kerül.

Drágábbak a termények is

– Ha ennyire megnőttek a gazdák kiadásai, akkor a termények árának növekedésével is kell számolni.

– Igen, a termények ára is nőtt. Tavaly ilyenkor egy kilogramm kukorica 50-75 bani volt, most 1,35 lej, tehát a duplája lett. A gabona ára attól is függ, hogy mennyi terményt takarítunk be. Ha jó a termés, akkor jó, jövedelmező évet zárunk, ha a termés gyenge, akkor a jövedelem is kevés. Tavaly jó évünk volt. Kukoricából hektáronként átlagban 10 tonnát gyűjtöttünk be. Igaz, hogy sokat fektettünk be a művelésbe, betartottuk a technológiát, s akkor meglátszik az eredmény. A gabonát az állatokkal etetjük fel, nem adjuk el. Tápkeveréket nem adunk az állatoknak. Így tiszta biotejet és biohúst termelünk. A tavaly óta már silót sem csinálunk, mert a kisborjúk megsínylették. A silótól a savasság annyira felgyűlt a tehenek szervezetében, hogy a kisborjúk hasmenésesek lettek, amit nem lehetett elállítani. Hatvan tehén borjából mindössze 15 maradt meg. Emiatt döntöttük el, hogy többet nem silózunk. Azóta a borjak egészségesek, és sikerült kiküszöbölni az óriási veszteséget. Az állatok most csak szénát, lisztet és korpát kapnak.

A vaddisznók a termés 30 százalékát hagyták meg

– Erdély-szerte vadkárokról számolnak be a gazdák. Szénáságyon voltak-e vadkárok?

– Voltak, 2021-ben nagyon nagy kárt okozott a vadállomány. Volt egy 4 hektáros kukoricatáblánk, amit tönkretettek a vaddisznók, a termés 30 százaléka maradt meg. Ez óriási gondot jelent a gazdáknak. Medvét még nem láttam a határban, de volt aki látta, s filmet is készített róla – fogalmazott Szalai Zsolt.

– Idén milyen év elébe nézünk?

– Májusban úgy nézett ki, hogy jó évünk lesz . Szépek voltak a kultúrák. Azonban most más a helyzet. A kitartó szárazság miatt siralmasan néznek ki a kukoricatáblák és a legelők. Ha nem lesz eső, tönkremegy a kukorica, s kaszálni sem lesz mit. Az árpát learattuk, ebből szépen lett, a búzatermés is szépnek ígérkezik. Ha nem lesz elegendő takarmány az állatoknak, kénytelenek leszünk csökkenteni az állatállományt – mondta Szalai Anna.

Lovak után is igényelhető területalapú támogatás

A parlament mindkét háza (képviselőház és szenátus) megszavazta azt a törvénytervezetet, amely módosítja a 18/1991-es földtörvényt, valamint a legeltetésre vonatkozó 34/2013-as sürgősségi kormányrendeletet. A módosítás lehetővé teszi, hogy a lovakat tartó gazdák is igényelhessenek területalapú mezőgazdasági támogatást abban az esetben, ha lovakkal biztosítják a területek lefedettségét.

Ahhoz, hogy a tenyésztők részesüljenek a támogatásban, lovaikkal szerepelniük kell az országos mezőgazdasági jegyzékben, valamint az országos lónyilvántartó elektronikai jegyzékben is. A tervezet szerint a lakóhelyükön a köztulajdonban levő legelőket (kaszálókat) 7 és 10 év közötti időszakra legeltetésre bérbe vehetik. Amennyiben állattartók egyesülete igényli a legeltetést, akkor a kérvényezőknek egy névsort kell benyújtaniuk az önkormányzathoz, amelyben biztosítják a legeltetéshez szükséges minimális számosállat-létszámot.

Az erre vonatkozó jogszabályok nem tisztázták ezt a helyzetet, így a lótartó gazdák nem kaphattak támogatást legeltetésért. Az RMDSZ által kezdeményezett törvénytervezet ezt a helyzetet tisztázza, és lehetőséget teremt a lótartó gazdák számára, hogy területalapú mezőgazdasági támogatást igényelhessenek a Megyei Mezőgazdasági Intervenciós és Kifizetési Ügynökségen (APIA) keresztül. Fontos, hogy bejegyzett állatokkal és a mezőgazdasági regiszterben szereplő területtel lehet csak az APIA-hoz fordulni – pontosított Barabási Antal Szabolcs, az RMDSZ mezőgazdasági államtitkára.

A törvénykezdeményezés a legeltetési üzemterveket 2024. január 1-jétől vezeti be kötelezően. Az említett jogszabály az államelnöki kihirdetés és a Hivatalos Közlönyben való megjelenés után lép érvénybe. *(v.gy.)*

Péter Ferenc: Tartsuk meg az etnikai arányokat!

Kevesebb mint két hét van hátra a népszámlálás második szakaszából, amely július 17-ig tart. A második szakaszban a számlálóbiztosok személyesen keresik fel mindazokat, akik az előző szakaszban nem szolgáltattak magukról adatokat, vagy a rendszer nem érvényesítette a kérdőívüket, esetleg hiányosan kitöltött kérdőívek miatt nem kerültek be az adatbázisba.

„Maros megyében, a második szakaszban 108.000 személy volt megszámolva. Ennek ellenére mindig magas az identitásvesztés veszélye Maros megye különböző városaiban és településein. Maros megyében a településeken rögzített számarány meghatározza a kisebbségi és nyelvhasználati jogaink érvényesülését, ami a 20%-os küszöb elérésével biztosítható. Arra kérek minden Maros megyei magyar lakost, hogy a hátralevő szűk két hétben fogadják otthonaikban a számlálóbiztosokat, ne engedjük meg, hogy száraz statisztikai adatok legyünk, amelyet más adatbázisból emelnek át. Arra biztatok mindenkit, hogy bármilyen nyelven válaszolnak a számlálóbiztosoknak, az etnikumnál és az anyanyelvnél bátran vállalják a magyart. Mutassuk meg, hogy itt élünk, és egy számbelileg is erős közösség vagyunk” – fejtette ki Péter Ferenc, az RMDSZ Maros megyei szervezetének elnöke.

Arról, hogy egy adott településen a számlálóbiztosok éppen melyik lakónegyedben, melyik utcában hol tartanak a lekérdezéssel, mikor számíthatunk az érkezésükre, a helyi polgármesteri hivatalokban lehet érdeklődni, vagy az RMDSZ Maros megyei szervezeténél a 0265-264-442-es telefonszámon.

Ha bármilyen más, a válaszadással kapcsolatos kérdés merül fel, akkor reggel 9 és este 20 óra között továbbra is hívható a 0371-900-172-es magyar nyelvű telefonos ügyfélszolgálat. *(közlemény)*

HARMÓNIA
Egészség — életmód — otthon

Szerkesztette: Bodolai Gyöngyi

Centenáriumi konferencia és könyvbemutató a Szegedi Tudományegyetemen

A kolozsvári egyetem szerepe az intézmény megalakulásában

„A történelem az idők tanúja, az igazság fénye, az emlékezés élete, az élet mestere, a régmúlt hírnöke.” (Cicero)

Fennállásának századik évfordulóját ünnepelte a Szegedi Tudományegyetem 2022. május 10-én. A kerek évforduló tiszteletére szervezett tudományos konferencián bemutatták a Fejezetek a Szegedi Tudományegyetem történetéből című könyv első két kötetét. A rendezvényt az egyetemalapítók mellszobrának és domborművének megkoszorúzása, majd Zakar Péter rektorhelyettes ünnepi beszédével egy háromnyelvű emléktábla felavatása követte.

A Szegedi Tudományegyetem megalakulása összefonódik a kolozsvári Ferenc József Tudományegyetem viszontagságos történetével, amelynek négy kara (jogi, bölcsészeti, orvosi, természettudományi) a trianoni döntés után Szegedre menekült, és hallgatói 1921-ben a Tisza-parti városban kezdték meg az első szemesztert. Bár Észak-Erdély Magyarországhoz való visszacsatolását követően hazatérhettek volna Kolozsvárra, a tanárok egy része nem élt a lehetőséggel, így Szegednek is megmaradt az önálló egyeteme, amely az évek során egyre inkább kiteljesedett, és világhírű tudósa, Szentgyörgyi Albert révén jól megérdemelt hírnevet szerzett.

Az ünnepi konferenciára a kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetemről meghívták *prof. dr. Soós Anna* és *prof. dr. Markó Bálint* rektorhelyetteseket és az egykori kolozsvári Ferenc József Tudományegyetemről készült fejezetek szerzőit: *Antal Tamást, Gaál Györgyöt, Tóth Szilárdot, Péter H. Máriát, Sipos Gábort, Wanek Ferencet,* akik rövid előadásokkal, illetve kerekasztal-megbeszéléseken mutatták be munkájukat, aminek eredménye a könyv második kötetében olvasható.

– Mivel Marosvásárhelyt képviselte az ünnepi rendezvényen, dr. Péter H. Máriát, a marosvásárhelyi Gyógyszerészeti Kar nyugalmazott oktatóját arra kértem, hogy számoljon be az eseményről.

– A Szegedi Tudományegyetem rektori hivatalának dísztermében *dr. Zakar Péter* professzor, a nemzetközi és közkapcsolatokért felelős rektorhelyettes nyitotta meg a konferenciát, majd a ***Fejezetek a Szegedi Tudományegyetem történetéből*** című kétkötetes könyv bemutatása következett, amit Marjanucz László történész, a kötetek főszerkesztője ismertetett.

A könyv első részének címe ***A Szegedi Tudományegyetem és elődei története***, amit *Szögi László* és *Varga Júlia* szerkesztett 385 oldalon, 39 képpel, számos táblázattal és gazdag irodalommal ellátva. Ez a kötet bemutatja az eseményeket a 400 éve alapított Báthory Egyetemtől a Kolozsvári Tudományegyetemig, vagyis 1581-től 1872-ig. Az első rész főbb fejezetei részletesen tárgyalják a katolikus és protestáns iskolákat Erdélyben 1579-ig, a Báthory István által alapított kolozsvári jezsuita egyetem (akadémia) működését 1581–1605 között, a 17. századi kolozsmonostori jezsuita gimnáziumot, valamint a jezsuita akadémiát 1698 és 1773 között. Felsorolja továbbá a Királyi Akadémia teljes szerkezetű egyetemmé fejlesztésének kísérleteit 1784-től, majd a Királyi Akadémiai Líceum működését 1848-ig. Ezt követik az erdélyi egyetem alapítására vonatkozó tervek és az erre vonatkozó 31 levéltári forrás felsorolása, tárgyalása, a lábjegyzetben felhasznált irodalom részletes bemutatása, a névvisszakereső, valamint egy angol nyelvű összefoglaló.

A könyv második kötete a Kolozsvári Egyetem, később Ferenc József Tudományegyetem történetét foglalja össze, kezdve az alapításától az oktatás újrakezdéséig Szeged városában. Ez a második rész *prof. dr. Rovó László*, a Szegedi Tudományegyetem rektorának köszöntőjével kezdődik és *Marjanucz László* főszerkesztő bevezetőjével folytatódik. Következik az 1872 és 1921 közötti események tárgyalása 785 oldalon, 74 kép és jegyzék, számos táblázat segítségével, levéltári források és gazdag szakirodalom bemutatásával. Ebből a kötetből sem hiányzik az angol nyelvű összefoglaló és a névvisszakereső, ami nemcsak az értékét növeli, hanem a keresést is megkönnyíti.

A második kötet első fejezetét ***Az alapítástól a névadásig*** címmel *Mariska László* alaposan megírta, a második fejezetet ***Telkek, épületek, építkezések – ahol az egyetemi munka folyt*** címmel *Gaál György* állította össze az egyes épületeket fényképekkel illusztrálva. A ***Rektorok, Rektori Hivatal*** elnevezésű fejezetet *Mátyás Zoltán* és *Vajda Tamás* szegedi szerzők együtt írták, jelentésekre, szabályokra, beszédekre, előírt ügyrendtartásra, levéltári adatokra támaszkodva. Több esetben hangsúlyozták a rektorok közéleti szerepét, sőt az egyes rektorok fényképét is közölték.

Ezután következik a karok bemutatása. Az első a ***Jog- és Államtudományi Kar***, melynek keretében *Antal Tamás* és *Balogh Elemér* leírja az akkori jogászképzést, a karon folyó oktatói és tudományos munkát, kiemelve a kolozsvári neves professzorok életrajzát, több esetben fényképpel is. A kar számos tanszékét egy ötletes grafikon ábrázolja, megjelölve, hogy mettől meddig működtek. Az ***Orvosi Kar*** fejezetet *Mariska Zoltán* írta, ami 43 professzor seregszemléjével kezdődik, majd folytatódik a magántanárok felsorolásával. Megemlítik az oklevelek milyenségét 1901-ig, a szigorlati rendet, valamint a karon folyó képzéseket és tanfolyamokat. Végül ezt a fejezetet is az előbbi kar leírásához hasonlóan a tanszékek grafikonja zárja.

– Péter H. Mária írta és mutatta be a kötetben a gyógyszerészképzés történetét a Ferenc József Tudományegyetemen. Mit tartalmaz ez a fejezet? Mi hangzott el az ismertetőben?

– Mivel a gyógyszerészképzés karközi jellegénél fogva két karhoz tartozott, ezért az Orvostudományi Kar bemutatása után kerültem sorra. Először is a gyógyszerészképzés és -képesítés jogszabályait soroltam fel, majd a Kolozsváron folyó egyetemi oktatás 1872 előtti és utáni tanárait, a hallgatók vizsgáztatására alakuló bizottságokat mutattam be. Továbbá az Egyetemi Gyógyszertárban 1902 és 1919 között alkalmazott gyógyszerészek és munkatársaik nevét ismertettem, valamint az 1872–1894, majd az 1895–1918 között beiratkozott gyógyszerészhallgatóknak az összes hallgatóhoz viszonyított számát és arányát foglaltam táblázatokba.

Kiemelten foglalkoztam a női hallgatók kérdésével, a gyógyszerészmesterek és gyógyszerészdoktorok számával, származási helyükkel, a gyógyszerészhallgatók ösztöndíjelnyerési lehetőségével az 1882/83-as tanévtől kezdve, az 1818/19-es tanévvel bezárólag. Ez a lehetőség *Fabinyi Rudolf* egyetemi tanár, a Vegytani Intézet vezetőjének kezdeményezése volt, és az általa vezetett intézetben kellett eltölteniük az ösztöndíjas időt.

– Folytassuk tovább a könyv bemutatását. Ki a szerzője a következő fejezeteknek?

– A ***Bölcsészet-, Nyelv és Történettudományi Kar*** szerzője *Tóth Szilárd*, a Kolozsvári Egyetem jelenlegi oktatója. A ***Matematika- és Természettudományi Kar*** című fejezetnek is kolozsváriak a szerzői, *Hannus István, Wanek Ferenc* és *Erdei László*, akik a karokon működő tanszékek és az ott oktató tanárok rövid életrajzát is bemutatják.

A második kötet talán leghosszabb fejezetét *Karády Viktor* írta a kolozsvári egyetem diákságáról, számos közérdekű táblázattal, melyben a tanárok és a hallgatóság felekezeti hovatartozását, etnikai hátterét, a szülők foglalkozásának társadalmi és kulturális vonatkozásait, a nőhallgatók számát összehasonlította a budapesti egyetem diákságával közel 50 statisztikai táblázat segítségével.

A következő fejezetet ***A tanárképzés és a gyakorló iskola története*** címen *Vajda Tamás,* a Szegedi Tudományegyetem levéltárosa írta. Írásában az 1896 és 1917 között a tanárvizsgáló-bizottság előtt letett sikeres vizsgák statisztikáját foglalta össze két táblázatba, végül név szerint megemlítve az intézet igazgatóit is.

A ***Diákegyesületek, diákjóléti intézmények*** című fejezet szerzője *Osváth Zsolt*, aki áttekintést ad a kolozsvári Egyetemi Körről és kiadványairól, a diáklapokról, az évkönyvek sorozatáról, a sportéletről, továbbá az Egyetemi Atlétikai Körről, a segítő egyletekről, az 1903/04 tanévtől működő gyorsíró körről is ír, de a Mensa Academicát, az Egyetemi Diákasztalt, sőt az internátusokat is megemlíti. Példaként beszámol arról is, hogy az 1917/18-as tanévre kiadott Almanach 35 alapítvány főbb adatait említi meg.

A kolozsvári Sipos Gábor két fejezetet szerzője. Beszámol az ***Erdélyi Múzeum-Egyesület és az egyetem kapcsolatáról,*** valamint ***a kolozsvári Egyetemi Könyvtár történetéről***. Említésre méltó, hogy történetének első szakaszában, ami 1872-től 1891-ig tartott, a könyvtár a folyton gyarapodó könyvek miatt egyre szűkösebbé vált. 1906 őszén került tető alá a könyvtár új épülete, de a hallgatók csak 1909 elején vehették birtokukba a korszerű olvasótermeket, az állandóan gyarapodó állományt. Ezzel egy időben az olvasóforgalom is állandóan nőtt az I. világháború kitöréséig. Az Erdélyi Múzeum-Egyesület és az egyetem kapcsolatát egy szerződés biztosította. A fejezet szerzője megemlíti a növénytárt, az állattárt, az ásvány- és földtani gyűjteményeket, valamint az Érmészeti és Régészeti Tanszék gyűjteményét, ami jogilag egy ideig az EME birtokában maradt.

Tóth Szilárd ***Az egyetem, a város és Erdély kapcsolatáról*** írt. Erdély és Kolozsvár számára első jelentős lépést a vasút, majd a vízhálózat kiépítése jelentette, az elektromos energia, a gázgyár körüli problémák megoldása. Az egyetem megalakulásával változott Kolozsvár társadalmi és gazdasági szerkezete, a városvezetők között 40 alkalmazottja volt az egyetemnek. Ezek neve, hivatásuk, foglalkozásuk, korszakuk, jogcímük egy táblázatban jelenik meg, ugyanígy volt részvénytársasági érdekeltségük is.

Az utolsó fejezetet az időközben elhunyt *Vekov Károly* és *Vincze Gábor* írta ***Kolozsvári végjáték, Szegedre menekülés*** címmel, amit a trianoni békediktátum, illetve a román király előtti eskütétel megtagadása váltott ki. Ezt követi Marjanucz László főszerkesztő utószava, a rektorok és prorektorok, a dékánok, díszdoktorok felsorolása, a bőséges irodalom és a levéltári források jegyzéke.

– Kinek kellene elolvasnia ezt a könyvet?

– Ajánlom a fiatalabb és az idősebb gyógyszerészeknek, orvosoknak, tanároknak, hogy megismerjék az egyetemi oktatás előzményeit és a hajdan volt Ferenc József Tudományegyetem különböző fakultásain oktató professzorokat – válaszolta érdeklődésemre dr. Péter H. Mária nyugalmazott gyógyszerész, egyetemi adjunktus, a kolozsvári egyetem történetéről Szegeden kiadott két kötet egyik fejezetének szerzője.

Bodolai Gyöngyi

A patológus szerepéről

Prof. Dr. Kulka Janina patológus egyetemi tanárral

Az emlőrákaltípusok eltérő áttétképző viselkedéséről tartott előadást a marosvásárhelyi orvosi és gyógyszerészeti egyetem hallgatóinak 29. tudományos diákköri konferenciáján prof. dr. Kulka Janina, a Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar Patológiai, Igazságügyi és Biztosítási Orvostani Intézetének patológus egyetemi tanára, a Nemzetközi Patológiai Akadémia Magyar Diviziójának elnöke, az Európai Patológus Társaság jelenlegi titkára. Korunk gyakori daganatos megbetegedésének gyógyításában egyre fontosabb a patológus (kórszövettanász) szerepe, aki a multidiszciplináris orvoscsoport tagjaként megvizsgálja a rákos szövetet, megállapítja a betegséget, annak stádiumát és további sajátosságait, amelyek a kezelést pontossá, „személyre szabottá" teszik.
Marosvásárhelyi tartózkodása idején az emlőrákról és a gyógyítás lehetőségeiről kérdeztem.

Bodolai Gyöngyi

– A statisztikák szerint az emlőrák a legtöbbször előforduló daganattípusok egyike. A mellszövet miért rákosodik el olyan gyakran?

– A kérdésre nem nagyon tudjuk a választ. Rengeteg kockázati tényező ismert, amelyek ha fennállnak, akkor gyakrabban fejlődik ki emlőrák. Ezek közül talán a legismertebbek azok a csírasejtes genetikai eltérések, öröklődő mutációk, amelyek közül a leggyakoribb az emlőrákra hajlamosító BRCA1- és BRCA2-gének mutációja, amelyek nemcsak emlőrákot, hanem petefészek-, hasnyálmirigy-, prosztata- és férfiemlőrákot is okozhatnak. Ha egy férfinál diagnosztizálnak emlőrákot, akkor gondolni kell arra, hogy a családban öröklődő génhibáról van szó. A leggyakrabban a BRCA-génekről beszélünk, de van legalább 14 másik örökölhető génhiba, ami emlőrák kialakulására hajlamosít.

Tudjuk például, hogy a modern korban bekövetkező életkor-eltolódás a gyermekszülésben, a 35 éven túl vállalt első terhesség fokozza a kockázatot. Hasonlóképpen a nagyon korai havivérzés és a nagyon késői menopauza is, ilyenkor az átlagosnál sokkal hosszabban tartó ösztrogén hormonhatás alatt áll az emlő. Tudni kell, hogy az ösztrogén önmagában karcinogén anyagnak számít, hiszen az emlő- és a méhnyálkahártyarák kialakulásában is közismerten szerepet játszik. Ezt sajnos nem tudjuk elkerülni, hiszen az ösztrogén nagyon fontos hormon a szervezetünkben, aminek a hiánya is bajt jelent.

– Megdöbbentő, hogy egyre több negyven év alatti nőnél fedezik fel az emlőrákot, amit gyakran csonkító műtéttel gyógyítanak. Lehet-e tudni valamit arról, hogy miért csökken a korhatár?

– Tapasztaljuk mi is, nagyon sok összetevője van. A késői első szülés valamennyire magyarázza, más esetekben a genetika, a stressz, a túlzott alkoholfogyasztás…, de az igazság az, hogy erre a jelenségre nincs még meggyőző magyarázat. Külön csoportot képez a fiatalkori emlőrákok között a terhességi emlőrák. Nekünk még azt tanították, hogy a terhesség és a szoptatás véd az emlőrák ellen, de ebben az állapotban is zajlanak olyan folyamatok a mell szövetében, amelyek egy bizonyos szakaszban sérülékennyé tehetik az emlő hámsejtjeit az ilyenfajta rossz irányú átalakulásra. Szerencsére ez nem gyakran fordul elő.

– Lehet-e tudni, hogy Magyarországon hány százalékát érinti a nőknek?

– Pontos százalékot nem tudok mondani, de évente 7.500 új emlőrákos esetet diagnosztizálunk, ami minden hetedik nő érintettségét jelenti élete során.

– Hányféle típusa van az emlőráknak?

– Ha szövettani típusra gondolunk, akkor nagyon sok, de azok között vannak nagyon gyakoriak és nagyon ritkán előforduló típusok is. Az ún. „nem speciális típusú"emlőrákok az összesnek a 75 százalékát képezik. Vannak különleges típusúak, amelyekkel sokkal ritkábban találkozunk. Előfordul egy olyan fajtája is az emlőráknak, ami az invazív (a normál szövethatárokat átlépő) rákot megelőzi, ezt nevezzük in situ karcinómának. A betegeknek azt próbálom magyarázni, hogy egy in situ karcinóma nem ugyanaz, mint amikor azt mondjuk, hogy valakinek emlőrákja van. Az egy rákmegelőző állapot, amelyet, ha kellően kezelnek, visszatérhet ugyan, de nem kell attól félni, hogy áttétet fog képezni.

Az invazív daganatok potenciálisan be tudnak terjedni vérerekbe, nyirokutakba, áttéteket tudnak képezni. Az alapvető biológiai tulajdonságaik alapján két nagy csoportba oszthatók: hormon-, azaz ösztrogénfüggő és ösztrogénfüggetlen daganatok. Az ösztrogénfüggő daganatokon belül is vannak „szelídebbek" (luminális A típusúak), és vannak olyanok, amelyek egyidejűleg a HER2 növekedési faktort is túltermelik, ezért egy agresszívebb típust képviselnek. Előfordul olyan ösztrogénfüggő tumor is, amiben sok daganatsejt van az osztódás szakaszában, ez is agresszívebben viselkedhet.

A hormonreceptor-hatástól független daganatok egyik nagy csoportja a HER2 típusú daganatoké, amelyeket Magyarországon 2005 óta lehet célzottan és hatékonyan kezelni a Herceptin nevű gyógyszerrel. A HER2-t célzó terápiának azóta számos egyéb változatát is kifejlesztették, így ezeket a daganatokat egyre hatékonyabban lehet kezelni, és nagyon hosszú ideig biztosítható a teljesen tünetmentes túlélés.

A másik nagy csoportba azokat a daganatokat soroljuk, amelyek sem hormonreceptorokat nem tartalmaznak, sem HER2-t nem termelnek túl, ezeket a mindennapi gyakorlatban tripla negatív daganatoknak hívjuk. Terápiás szempontból a legnehezebben megközelíthetők, mert egyelőre nincs olyan célzott gyógyszer, mint a hormonreceptor pozitív vagy HER2 pozitív daganatok esetében. De ezekről is egyre inkább kiderül az a molekuláris genetikai alap, amit bizonyos molekuláris mechanizmusokra ható gyógyszerrel befolyásolni lehet. A tripla negatív daganatok egy részére például a DNS-javító mechanizmusok hibái jellemzők, ezt a tulajdonságot terápiásan ki lehet használni, vagy az érújdonképződést gátló gyógyszerek is hatékonyak lehetnek. Ezeknek a pácienseknek a döntő többsége kemoterápiát kap. Azonban a tripla negatív emlődaganatok sem egyformák: vannak olyan szövettani altípusaik, amelyekre nem jellemző az agresszív viselkedés. Ritkák, de léteznek, és ha ilyen daganatot diagnosztizálnak valakiben, akkor tudnia kell, hogy ez nem ugyanaz, mint a közönséges tripla negatív emlőrák.

– Hogyan lehet a daganattípusokat megkülönböztetni a szövettani mintából? Ahogy néztem a professzor asszony előadásában kivetített képeket, laikusként nagyon egyformának láttam őket.

– Pedig én nagyon különbözőeket választottam.

– Hát igen, szaktudás, kiváló szem és nagy tapasztalat kell ahhoz, hogy meg lehessen határozni, melyik milyen típusú elváltozás.

– Mondanám azt, hogy ez a kenyerünk, ebből élünk, hogy megkülönböztetjük a mikroszkópos képeket. El tudom képzelni, hogy ez másoknak csak lila és rózsaszín foltokat jelent. Szakemberként alapvetően megnézzük a növekedési mintázatokat, hogy milyen szerkezetekbe rendeződnek a sejtek, ezeknek az alakját, nagyságát, a sejtmag és a sejtplazma kinézetét. Apró kis mozaikokból áll össze, hogy minek nevezünk el egy-egy daganatot.

– Hogyan alakulnak ki az áttétek, milyen hatásra kezd el más szervekre is átterjedni a daganat?

– Az áttétképzés egy elképesztően bonyolult folyamat. Most talán kezdjük már megérteni, de még mindig vannak fehér foltok. Tudjuk azt, hogy nem minden emlőrák ad áttétet. A korai daganatok (annak hívjuk a két centinél kisebb nyirokcsomó-negatív daganatokat), és ezeknek is majdnem a 30 százaléka egy idő után elkezd áttétet képezni. Tudni kellene rögtön az elején, hogy melyik az. Vannak úgynevezett multigénes tesztek, amelyekkel ezt meg lehet közelíteni, és például Amerikában minden ösztrogénreceptor-pozitív emlőtumoros betegnél elvégeznek egy multigénes tesztet, ami nagy pontossággal jelzi, hogy egyik betegnek elég csak az antiösztrogén-kezelés, a másiknak célszerű kemoterápiát is adni ahhoz, hogy megelőzhető legyen a távoli áttét kialakulása bizonyos idő elteltével. Az egyéb típusú tumoroknál még nem tartunk itt. A hormonreceptor-negatív daganatok gyakrabban képeznek áttétet.

– Hol a leggyakoribb az áttét?

– A csontokban, a tüdőben, az agyban, a májban…

– Hogyan alakul ki az áttét például az agyban?

– Az emlő is be van kötve a keringésbe, és a nagy szisztémás vénákon keresztül az áttét eljut a tüdőbe, onnan a keringéssel a bal szívfélbe, ahonnan egyenes út vezet az agyba. A nyirokkeringéssel a nyirok is a szívbe jut vissza, onnan pedig bárhova szóródhatnak daganatsejtek. A szervpreferenciák is érdekes kérdést jelentenek. Valószínűleg a helyi környezet az, ami lehetőséget ad arra, hogy az áttétek pont ott alakuljanak ki. Hogy miképpen tud egy nagy összefüggő daganatból leszakadni egy sejt, ami átmegy az érfalon, bejut a vérbe, ahol nekiütközik az érfalnak, más sejtekkel súrlódik, és mindent túlél? Majd egyszer csak ki kell jutnia az érpályából, áthatolni a szöveten, ami egy folytonos valami… Sok mindent leírtak ezekről a történésekről, amelyek során a sejtek elképesztő átalakuláson mennek át. Azt is tudjuk, hogy a sejtek töredéke képes mindezt a stresszt túlélni, majd képessé válni arra, hogy áttétet képezzen.

– A célzott biológiai terápiával a különböző típusú rosszindulatú emlődaganatoknak körülbelül hány százalékát sikerül hatékonyan kezelni?

– Napról napra szélesedik a paletta. Az első, az antiösztrogén-terápia, sok évtizedre nyúlik vissza, ezt célzottan az ösztrogénreceptor-pozitív tumorok kezelésére vetették be. Következett a HER2 elleni terápia, majd az érújdonképződés elleni terápia. A hormonreceptor-negatív daganatok esetében immunmechanizmusra ható gyógyszereket lehet már használni, a hormonreceptor-pozitív emlőrákok esetében pedig elérhető egy, az esetek kb. 40 százalékában jelen lévő génmutációt célzó gyógyszer.

Ritkán, de előfordul, hogy a beteg sajnos nem fogadja el azt a kezelést, ami az ő daganatát illetően – a tapasztalat alapján – a gyógyulást vagy a hosszú túlélést jelentené, és borzalmas, előrehaladott állapotban jön vissza, amikor már nem lehet segíteni.

– Miért választotta az orvosi pályát? Hatással volt önre édesapja, a népszerű, elismert prof. dr. Kulka Frigyes nemzetközi hírű mellkassebész példája, akinek emlékére szobrot emeltek Szegeden?

– Nagy példakép volt számomra, és 33 évvel a halála után a tanítványai még mindig gyakran emlegetik, szeretettel beszélnek róla, amiből arra következtetek, hogy valóban felejthetetlen ember. Ha van a családban egy ilyen példakép, akkor a gyermeke szívesen lép a nyomdokaiba.

– Volt-e olyan elvárás a szülei részéről, hogy az orvosi pályát válassza?

– Nem, és eléggé tanácstalan voltam, mert éppúgy vonzódtam a reál, mint a humán tantárgyakhoz. Szerettem volna építészmérnök, matematikus is lenni, nagyon kedveltem az irodalmat. Végül arra gondoltam, hogy ha orvos leszek, nem kell választanom „reál" és „humán" között, mert ez a hivatás ezeket egyesíti magában.

– Fiútestvére, Kulka János, az ismert Kossuth-díjas színművész a szereplést választotta, ön ellenkezőleg, a laboratóriumi munka magányát. Miért szakosodott a patológiára?

– Mivel nagyon jól tanultam, az akkori rendszer szerint három egyetemi állás közül választhattam. A patológiai intézetben volt egy üres állás, felvettek. Nagyon jól éreztem magam, és biztos voltam abban, hogy a szakképzés végén mindent tudni fogok a betegségekről. Akkor még nem gondoltam, hogy mindvégig ott maradok, mert nem készültem patológusnak, de ahogy sok más kollégával történt, maradtam. Mondják, hogy a patológus nem lesz, hanem marad, mert elképesztően érdekes szakma. Ezenkívül rendkívül jók voltak a munkatársaim.

– Miért szakosodott a melldaganatokra?

– Sorsszerű volt. Mohácsi Judit, akitől kezdőként a legtöbbet tanultam, leginkább emlőpatológiával foglalkozott. Én voltam a tanítványa, nagyon sokat ültem vele a mikroszkópnál, rengeteget tanított. Fiatalon, 50 évesen halt meg, és rám maradt az emlőpatológia. Elküldtek egy tanulmányútra az Egyesült Királyságba, Bristolba Jack Davies professzorhoz, aki abban a régióban az emlőszűrésért felelős patológus volt, két évet dolgoztam mellette. Ott ismerkedtem meg az emlőszűrés fontosságával, ami akkor még nem működött Magyarországon. 2002-ben indult el a mammográfiás szűrés, amiben aktívan részt vettem.

– Az emlőrákon belül mi a fő kutatási témája?

– Sokat foglalkoztunk az áttétekkel, a primer daganatok és áttéteik összehasonlításával, a betegség prognózisát meghatározó tényezők vizsgálatával. Én nem vagyok alapkutató tudós, de a szövettani elemzést és annak összefüggéseit vizsgálva érdekes eredményeket értünk el. Biológus kutató munkatársam, Tőkés Anna Mária erdélyi származású. Jelenleg a különböző típusú primer és áttéti emlődaganatok immunkörnyezetét vizsgáljuk.

– Sikeres munkát kívánok.

A paradicsom betegségei

Hogyan védekezhetünk ellenük?

A háziparadicsom termesztése egyre közkedveltebb lett az utóbbi időben, és nemcsak a kerttulajdonosok körében, hanem balkonnövényként is előszeretettel termesztik. Az egyik legkönnyebben termeszthető növények körébe tartozik, és nagyon könnyű bánni vele egészen addig, ameddig meg nem támadják a különböző betegségek. Nagyon bosszantó lehet, ha úgy látjuk, hogy a több heti, havi munkánk kárba vész, ezért a következőkben bemutatom a legalapvetőbb betegségeket és az ellenük való védekezés lehetőségeit.

Szigeti Botond

A paradicsom alapvető betegségei

Fontos tudni, hogy a paradicsom betegségei kétfélék lehetnek: fertőző és nem fertőző betegségek. A nem fertőző betegségek általában hiánybetegségek, tehát ezek ellen egyszerű megelőzéssel is tudunk védekezni. A fertőző betegségeket ellenben okozhatják baktériumok, gombák vagy vírusok is, amelyek ellen nagyon nehezen vagy egyáltalán nem tudunk védekezni.

A hiánytünetek közül a ***kálciumhiány*** okozza a legnagyobb problémát, mivel ha ebből nincs megfelelő mennyiség a talajban, a paradicsom csúcsa elkezd elszáradni, megtalpasodik. Ezt megelőzhetjük, ha meszet dolgozunk a talajba.

A két legalapvetőbb és legtöbbször megjelenő vírusos betegség a ***paradicsomfoltosság*** és a ***mozaikvírus***. Fő tüneteik a levelek felületén keletkező mozaikszerű, sárga foltok, amelyek később a terméseken is megjelenhetnek, emellett jelentkezhet levélfodrosodás, torzulás is, és a terméshozam is jelentősen csökken. Ez ellen védekezni csak úgy tudunk, ha már az elején egészséges magokat vásárolunk, és rendszeresen gyérítjük a növény körüli gyomokat.

A leggyakrabban előforduló baktériumos betegség a ***pszeudomonászos levélfoltosság.*** Nagyon egyszerűen felismerhető, a termésen kidudorodó pöttyök jelennek meg, amelyeknek a szélei fehérek. Védekezni ellene csak rézalapú gombaölő szerekkel lehetséges; ha idejében észrevesszük és kezeljük, nagy valószínűséggel megmenthetjük növényeinket.

Utolsó csoportként említsük meg a ***gombás betegségeket*** is, amelyek sokkal nagyobb számban és változatosabban fordulnak elő. Ezek közé tartozik a fitoftórás termés és gyökérrothadás, a paradicsomvész, az alternária, a lisztharmat és a termésrothadás.

A ***gyökérrothadás*** legjellemzőbb tünetei a gyökereken vagy a száron megjelenő vizenyős barna foltok, ezek később átterjednek a levelekre is, amelyek ennek hatására elszáradnak. A terméseken elsőként barna vizenyős foltok jelennek meg, amelyek később a termés rothadásához vezetnek. Védekezni ellene csak gombaölő szerekkel lehet.

Mondhatjuk, hogy a legveszélyesebb gombás betegség a ***paradicsomvész***. Fő tünetei közé tartoznak a száron és a leveleken kialakuló zöld színű vizenyős foltok, a levélfonákon fehér színű spóraképző gombatelepek jönnek létre, emiatt a levelek gyorsan elhervadnak. Ezen betegség esetén nagyon fontos a megelőzés, hiszen a gombát, ha megtámadja a növényt, szinte lehetetlen kiirtani. Védekezni gombaölő permetszerekkel tudunk, de készíthetünk akár házi permetszereket is, ilyen például a tejes permetlé.

Az ***alternária***, hétköznapi nevén ragyásodás, a növény minden részét károsítja, mind a szárát, mind a leveleket és a termést is. Legjellemzőbb tünetei a leveleken megjelenő sárgás és sötét színű, kör alakú foltok, amelyek a levél elszáradásához vezetnek. A levelek hiányában a termés nagyon könnyen megég az erőteljes napfény miatt. Védekezni ellene kén- vagy rézalapú szerekkel tudunk.

A ***lisztharmat*** nagyon egyszerűen felismerhető, a növény felületén megjelenő fehér, lisztszerű réteg, aminek hatására a levelek megbarnulnak. Védekezni ellene kéntartalmú szerekkel tudunk, de fontos szempont az is, hogy a már megfertőzött részeket lehetőleg távolítsuk el, és a növényzet ritkításával segítsük elő a még jobb légmozgást a növények között.

A ***termésrothadás*** gombás megbetegedésként több formában jelentkezet, mint például lágyrothadásként, amit világos vagy akár sötét színű besüppedt folt jellemez, vagy feketepenészként, amire a fekete foltosság, a felületi pettyesedés a jellemző. Védekezésként figyeljünk arra, hogy betakarításkor ne sérüljenek a termések. A gombaölő szerek használata nem minden esetben jelent maximális fokú védettséget.

A betegségek mellett gondot okozhatnak a különböző ***kártevők*** is, amelyek szívogatásukkal vagy hasonló kártételükkel legyengítik a paradicsomokat, amik ezáltal sokkal egyszerűbben megbetegednek, és akár el is pusztulnak. Ilyen kártevők közé tartozik a

Fotó: Szabó Blanka

vándorpoloska, a fonálféreg, a levéltetű, a takácsatka stb. Ezek ellen is vannak megfelelő praktikák, akár a termésvédő háló alkalmazása a vándorpoloskák ellen, vagy a csalánleves permetszer a levéltetvek ellen. A takácsatkák ellen a sima, tiszta vízzel történő permetezés is megoldást nyújthat, hiszen ezek a száraz környezetet kedvelik.

Ne feledjék: kertészkedni kiskertben és tömbházban is egyaránt öröm, de fontos, hogy mindig résen legyünk, hogy meg tudjunk előzni minden lehetséges problémát!

Óvjuk kedvenceinket a hőségben

Az utóbbi hetekben egyre gyakoribb hőségriadók miatt az állatokra is fokozott figyelmet kell fordítani, a kánikula az emberi szervezethez hasonlóan a növény- és állatvilágot is megviseli. Az állandó figyelmeztetések ellenére az állattartók közül sokan megfeledkeznek a legalapvetőbb szabályokról. A médiafelületeken hírek terjengenek feledékeny szülőkről, akik a tűző napon hagyott kocsiban alvó csecsemőikről megfeledkeznek, de a meggondolatlan állattulajdonosok is hasonlóképp veszíthetik el kedvenceiket.

Szer Pálosy Piroska

Az ember felelős az állataiért, ezért hőségriadó idején fokozottan kell gondoskodnia róluk. A vidéken élő, haszonállatokat tartó felelősségteljes gazdák számára magától értetődő, hogy fontos a friss, tiszta víz, árnyékos hely, a házőrzőkről azonban sajnos egyesek megfeledkeznek. Városi környezetben sincs annál felháborítóbb látvány, mint amikor tűző napon sétáltatnak ebet a forró aszfalton, amely égési sérüléseket okozhat, vagy autóba zárva kap hőgutát egy kutya.

A háziállatok védelme érdekében a nyári hőségben ajánlott teendőkre *dr. Pálosi Csaba* állatorvos, a Noé Bárkája kisállatklinika vezetője figyelmeztetett. Szerinte ugyanis a forró beton, a kiszáradt vizesedény mellett tűző napon, árnyékmentes helyen rövid láncra kötve egy kutya élete veszélyben lehet.

Elöljáróban hangsúlyozta, hogy még az olyan gondos gazdik sem mérik fel a járműbe zárt állat veszélyeztetettségét, akik rendszeresen látogatják az állatorvosi rendelőt kedvenceik egészségi állapotát ellenőriztetve. A minap három kutyájával érkezett egy jóhiszemű tulajdonos, kettőt a járműben hagyott, és a harmadikkal jelentkezett ellenőrzésre. Amint kiderült, hogy a másik két eb a kocsiban maradt, a szakember az azonnali szabadba való kiemelésüket szorgalmazta, hangsúlyozva, hogy minden percnyi késlekedés az állatok életét veszélyezteti. Nem lehet felmérni azt az időtartamot, amennyit a szakrendelőben el kell tölteni, és a járműben pillanatok alatt hőgutát kaphatnak az élőlények.

Nélkülözhetetlen a víz és az árnyék

Elöljáróban a víz utánpótlásának fontosságát jelezte, mint mondta, kánikulában figyelni kell, illetve nem árt több tálkát is megtölteni vízzel, hogy ha némelyikből kifogy vagy felborul, akkor se szomjazzon a kutya vagy macska, de az önitató beszerzése is hasznos. Előfordulhat, hogy a cica a nagy hőségben a fürdőkádba, mosdókagylóba fekszik, ott érzi jól magát, és a csöpögő csapból iszik. Amint a szakember hangsúlyozta, a nyári hőségben a nagy bundájú, túlsúlyos kutyáknál, de a rövid szőrűeknél is fennáll a hőguta veszélye, akárcsak az intenzív mozgásra ösztönzött kutyák esetében, mivel az izomműködés mellett hő termelődik, ami rontja a kutyák hőháztartását. Az idős, szívbeteg kutyákat pedig különösen óvni kell a forróságtól. A hőguta nemcsak a déli kánikulában jelentkezhet, hanem egy forró nyári nap végén is, mivel olyankor még 30 C° körüli a hőmérséklet, és ha játékkal mozgásra késztetik, vagy kerékpár után kötve futtatják, az megterhelő az állat számára. A sétát is a kora reggeli és esti órákra ajánlott időzíteni, így elkerülhető, hogy a talppárnájuk megégjen a forró aszfalton. Ezt megelőzendő érdemes mancsvédő krémet használni, sétáltatás előtt pedig meg lehet vizezni a fejüket.

A napon parkoló autó belsejében akár 60-90 °C-os hőmérséklet is lehet. A kissé lehúzott ablak sem biztosít elég szellőzést, az állat a kánikulában néhány perc alatt hőgutát kap, akár 5-10 perc alatt is végzetes hőterhelés érheti. Mivel az állat izzadni nem képes, és a lihegésével történő hővesztés nem mindig elegendő, a szövetekben található fehérje kicsapódása miatt az élete menthetetlenné válik.

– Milyen tünetek jelzik a bajt?

– Ha a kutya gyorsan liheg, pupillái tágra nyíltak, a nyála megvastagodott, nyelve vörös, de a hányás, szédelgés, hasmenés, kóma is hőgutára utalhat, amely sürgősségi eset, ha fennáll a gyanú, azonnal le kell hűteni a kutyát, és állatorvoshoz kell vinni. Le kell locsolni vagy betenni nem túl hideg vízbe, esetleg légkondicionált helyiségbe vinni, megnedvesíteni a nyelvét, a fejére, nyakára, hasára és lábai közé nedves törülközőt helyezni. Amikor az állat testhőmérséklete 39-40 C-fokra csökken, abba kell hagyni a hűtési folyamatot, mivel a túl drasztikus hűtéstől más problémák is kialakulhatnak. A kutyát állatorvosi ellenőrzés alatt kell tartani a sokk, veseelégtelenség, szívrendellenesség, légzési nehézség elkerülése és vérrög kialakulásának megakadályozása végett. Ha állapotát sikerül stabilizálni, további kezelésekre van szükség.

– Mit tegyünk, ha forróságban autóban hagyott állatot látunk?

– Ha tűző napon autóban látunk bezárva kutyát, macskát vagy más állatot, azonnal értesíteni kell az állatvédőket vagy az állatrendőrséget. A túlmelegedett állatot hideg vízzel kell itatni, testhőmérsékletét vizes borogatással kell csökkenteni. Állattal utazva pedig ajánlott rendszeresen megállni, hogy inni és üríteni tudjon. A hőség és kánikula idején felelős állatbaráthoz méltó, ha van nálunk eldobható műanyag tányér és víz olyan esetre, ha szomjazó kóbor állat bukkanna fel, friss vizet lehet neki önteni. A kertben vagy kennelben tartott kutyákra is figyelni kell. Legyen számukra árnyékos hely, ahová elvonulhatnak, és elérhető közelségben bőségesen víz. A meleg elől sok kutya a maga által ásott gödörbe húzódik, mert a talaj már 20 centis mélységben is több fokkal hűvösebb, mint a levegő. Bár a hosszú szőrzet védi a bőrt a naptól, a szellőzést akadályozza. Megtörténhet, hogy a vastag bunda alatt a bőr befülled, begyullad, elfertőződik, a vakaródzás pedig tovább ronthat a helyzeten. Sok kutya a fejét rázza, és emiatt apró sebek jelennek meg a fülük hegyén is, a kikapart sebeket beköphetik legyek, ezért használni kell a rovarirtó szereket, ugyanakkor a dús, hosszú szőrű kutyákat nyáron érdemes nyírni és gyakrabban fürészteni. A toklászokra is folyamatosan kell figyelni, mert ezek mélyen befúródhatnak az állat bőre alá, és csúnyán elfertőződhetnek. A kullancsok a nyári hőségben kevésbé támadnak, előtérbe kerülnek viszont a bolhák, éppen ezért gyakrabban kell bolhairtót alkalmazni. A gyakori fürösztésre való tekintettel javasolt a tabletta formájában adható bolha- és kullancsirtó.

Fotó: Szer Pálosy Piroska

Kalitka- és akváriumlakók

A madarak is könnyen hőgutát kaphatnak a nagy hőségtől. A testsúlyukhoz képest viszonylag nagy a testfelületük, és a testhőmérsékletük is magas. A kalitkát árnyékos, jól szellőző, de nem huzatos helyen kell tartani, legyen a madár előtt friss víz és fürdési lehetőség is. A természetben élő madarak is nehezebben viselik a hőséget, ha nincs a közelben vízforrás, mi is szerelhetünk fel itatót.

A házi kedvencként tartott rágcsálóknak életveszélyes, ha levegőtlen, fülledt helyiségben van a lakhelyük, vagy ha közvetlen napsütés éri őket. Ők is hőgutát kaphatnak. Ugyanilyen gondosan kell figyelni az akvárium vízhőmérsékletét is, ami hűthető úgy, hogy a víz felét hűvösebbre, de nem jéghidegre cseréljük. A díszhalak, teknősök számára érdemes állott vizet használni. Az oxigénellátásra is figyelni kell, a levegőztető és a víztisztító rendszer működését rendszeresen ajánlott ellenőrizni.

Nemsokára elérjük a 8 milliárdot

4498 újszülött másodpercenként

Július 11-én, hétfőn lesz a népesedés világnapja. Az eseményt az Egyesült Nemzetek Fejlesztési Programjának Kormányzótanácsa hozta létre 1989-ben. Céljuk az volt, hogy felhívják a figyelmet a népességnövekedés méreteire és az ezzel járó problémákra.

Földünk másodpercenként növekvő lakossága július 5-én délután a 4 órai adatok szerint 7. 931.701.670 volt, és az előrejelzések szerint 2024-re eléri a 8 milliárdot. A Föld lakossága az évszázadok során fokozatosan emelkedett, egyrészt a technika fejlődése, valamint az egészségügyi ellátás fokozatos javulása révén. Hozzájárult továbbá a fosszilis energiák egyre nagyobb, hatékonyabb kihasználása is.

Ha visszatekintünk a múltba, jól látható a növekedés felgyorsulása. Földünk lakossága 1804-ben érte el az egymilliárdot, de 1987-ben már ötmilliárdot számlált, és 2011-ben elérte a hétmilliárdot. A növekedéshez a születéskor várható élettartam meghosszabbodása is hozzájárult, ami 1950 és 2010 között például 22 évvel emelkedett.

Manapság a 0-4 év közötti gyermekek száma a legmagasabb kategória: 361.024.489 fiú és 338.461.209 lány élt július 5-én a Földön ebben a korcsoportban. A legalacsonyabb számú csoport az 50-54 éveseké: 232.775.460 férfi és 237.797.963 nő. A száz év fölöttiek aránya 148.846 férfi és 485.049 nő volt. A növekedési ütemet jelzi, hogy az említett napon 388.636-an születtek, és 4.498 újszülött jött világra másodpercenként.

Sajnos a lakosság növekedésének arányát tekintve Európa félelmetesen messze lemarad Ázsia, Latin-Amerika és Afrika mögött. Ázsia népessége jelenleg közel 6-szorosa, Afrikáé pedig már most 1,5-szerese az európainak.

A robbanásszerű népességnövekedés alapját képező technikai fejlődés és a jobb egészségügyi ellátás mellett a fosszilis üzemanyagok, az olaj bősége nélkül mindez nem válhatott volna valóra. A szén hasznosítása megkétszerezte, az olajé a hatszorosára növelte a Föld népességét. Nemcsak a népesség száma nő, hanem a születéskor várható átlagos élettartam is.

A jelenlegi fogyasztási szinten legfeljebb 5 milliárd körüli ember élhetne Földünkön, de 2015. augusztus 13-án már elértük a túlfogyasztás napját. A vízfelhasználás gyors növekedése is odavezetett, hogy Földünk 200.000 km^3 édesvízkészletének a háromszorosára lenne szükség, ha minden ember ugyanannyi vizet használna naponta.

Vajon meddig bírják a növekvő életszínvonal és a növekvő lélekszám terhelését a Föld véges erőforrásai? – kérdezi egyre több kutató. És ez csak egy a sok, élelmezés és egyéb téren felvetődő kérdés közül.

Marketing majmoknak

Mi áll a vásárlási döntéseink mögött?

Marketing majmoknak címmel tartott előadást dr. Seer László**, a kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetem Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Karának adjunktusa a Vibe Fesztiválon. Előadásában marketinges szempontból beszélt arról, hogy hogyan is működik az emberek agya. Nem a sokak által ismert unalmas szakzsargont mutatta be, hanem azt, hogy milyen biológiai okai vannak a döntéshozatalnak.**

Nagy-Bodó Szilárd

Az első részben az agyhormonok hatásáról számolt be, míg az előadás második felében az úgynevezett mentális torzítások kerültek terítékre. A szakember elmondása szerint az agyi hormonok esetében egy összetett rendszerről van szó. Meglátása szerint, bár a marketingesek nem agykutatók vagy biológusok, vannak olyan tényezők, amelyekre ők is oda kell figyeljenek. Például az endokannabinoid rendszer egyfajta örömállapotot okoz bizonyos esetekben, ez pedig nagyban tudja befolyásolni a vásárlói döntéshozatalt. De ott van a tesztoszteron is, amelyet általában nemi hormonként szoktak emlegetni, viszont nagy hatással van arra, hogy hogyan viszonyulunk a luxuscikkekhez. Továbbá pedig ott van a dopamin is, ami segít a kiértékelésben, azaz összehasonlítja az elvárást a valósággal.

A mentális torzítások tekintetében pedig a szakirodalom jelenlegi állása szerint több mint 270 különféle variáns létezik, amelyek közül 8-10-et emelt ki. Egyikük az ambiguitás elkerülésére vonatkozó mentális torzítás. Az ambiguitás egy olyan bizonytalan helyzetet feltételez, amihez nem tudjuk, hogy hogyan álljunk hozzá. Az előadásban szó volt arról, hogy hogyan lehet ezeket a helyzeteket elkerülni.

A marketingszakember kitért az impulzusvásárlásra is. Úgy határozta meg, hogy ez is a mentális torzítások kategóriájába esik, amikor nem értékeljük ki megfelelően a vásárlási adatokat, és nem foglalkozunk a racionalitással. Az érzelmi hatás mellett rengeteg külső hatás is képes kiváltani az impulzusvásárlást, éppen ezért vannak kihelyezve különböző termékek a pénztárak mellé.

Dr. Seer Lászlót arról is megkérdeztük, hogy milyen vásárlási szokásai vannak egy fesztiválozónak, illetve milyen hatásokról beszélhetünk egy zenei esemény tekintetében. Különleges helyzetként ítélte meg a fesztiválokat, hiszen ott egy teljesen más közegben költekezünk. Életbe lép az úgynevezett hedonisztikus költekezés, ami azt jelenti, hogy többet adunk magunkra és arra, hogy jól érezzük magunkat. A szakember elmondása szerint, amikor az emberek jól szeretnék érezni magukat, akkor hajlamosabbak többet költeni azért, hogy biztosan jól érezzék magukat. Ez a technika pedig be szokott válni, azaz, ha többet költünk magunkra, akkor boldogabbak vagyunk. A fesztiválos vásárlásokra továbbá jellemző az is, hogy van egy helyzet, amibe belecsöppenünk, ilyenkor az agyunk átáll egy bizonyos tudatállapotra, amelyik teljes egészében alakítani fogja, hogy hogyan hozzuk a döntéseinket.

Dr. Seer László — Forrás: a Vibe Fesztivál Facebook-oldala

Egy ismeretlen szerző mondanivalóját idézzük a rejtvény fősoraiban.

1. FOLYÓÁGY / KERESZTÜL — IDŐMÉRŐ RÉSZE — KAUZÁLIS — PÁROSAN ÖRÜL! — KISLÁNYOK JÁTÉKA — GALLY — SAJÁT ENERGIA — NAGY … (MÉHES GYÖRGY IGAZI NEVE) — KLUB-EGYED — TOVÁBBÁ — SZOKNYÁS DUDÁS NÉP — TÉLI CSAPADÉK — TOLLAS ÁLLAT — GABONA-ŐRLEMÉNY — BELGA ÜDÜLŐ-VÁROS — ESŐBEN ÁLLÓ

A — E

AZ ERBIUM VEGYJELE — KU-KLUX-… — KÍNAI HOSSZMÉRTÉK — METÉLT — FUTBALL-FOGADÁS — TÖRT. ÍRÓ (PÉTER, BR.) — … INNI JÓL TUDOK (PETŐFI)

SP. FESTŐ (SALVADOR) — EURÓPAI FOLYAM — MARÓDI — RUHAKÉSZÍTŐ IPAROS — WROCLAW FOLYÓJA — VÍZBEN HALAD — AMPER (RÖV.) — CSILLAGKÉP

2. I — FRANCIA VÁROS — … VID (ZRÍNYI-HŐS) — MAGYAR VÁROS — SZÖGLET — HOSSZÚ NŐI SÁL — ŐT KÖVETVE — TÁRGY, MUNKA — INDÍTÉK — SZÓBA HOZ

LATIN TERMÉSZET — FÉLSZÁZ! — … KUROSZAVA (JAP. RENDEZŐ) — FÉL TÍZ! — A KRIPTON VEGYJELE — DÉS HATÁRAI! — NEGATÍV ELEKTRÓD — ÉTLEN RÉN! — SZIBÉRIAI FOLYAM — IZOMBAN REJLIK — BESZÍV!

… CHACO (DÉL-AMERIKAI RÉGIÓ) — KIS FOLYÓ — DOLGOZIK A MOZDONY — ELŐIDÉZŐ — LATIN-AMERIKAI PÁLINKA — TÖRÖK VÁROS — VÁRPALOTA RÉSZE

ÁLOMBA RINGAT — PÁPASZEMES KÍGYÓ — EURÓPAI ÁLLAM — MÁSHOLLÉT IGAZOLÁSA — AB … (HARAGGAL) — MIKSZÁTH FELESÉGE — JÁROM

ÜDÍTŐ ITAL — CLUNYI APÁT (SZENT) — A SZABADBA — REJTETT TÉNY — SZLÁV IGEN — A NIKKEL VEGYJELE — KATONAI TÖMB — FOGHÚS — KORALLZÁTONY

LESETLEN! — FELTÉVE — NŐI NÉV (AUG. 12.) — HUZAL — MAGYAR VÁROS — HÓ, MELEGÍTVE — ÖSZTŐKÉL — TENGER (LATIN) — FÉLÉV! — BALKÁNI FŐVÁROS

ARTEMISZ RÓMÁBAN — … DELON (FILMSZÍNÉSZ) — ELŐRE JUT — BEHAJLÍTOTT TENYÉR — TÉTOVÁN MOTOZ — TEVE JELZŐJE — CSENDES TÉKA! — MELY SZEMÉLY?

NARKÓZIS KEZDETE! — TE ÉS Ő — TÖLGYFA TERMÉSE — MOROGNI KEZD! — MÚLÓ — LATIN ÉS — ELŐTT (LATIN) — LÓKÖRÖM — FRANCIA FÉRFINÉV — KAUZÁLIS — SZÉLHÁRFA — LOPAKODIK

ÉJJEL LÁTJUK — CHATEAUBRIAND-MŰ — TEXTÍLIAHULLADÉK — BOLÍVIAI VÁROS — JAPÁN PÉNZ (ANGOL) — TÉVESEN JEGYZŐ — HÁROM (OLASZ)

A MARSHALL SZIGETEK RÉSZE — VIRTUS — TEMESPARTOK! — A MÁJ VÁLADÉKA — CÉGFÉLE (RÖV.) — TASZÍT — FRANCIA ARANY — AZ ARZÉN VEGYJELE — RANGJELZŐ ELŐTAG

AIR INDIA (RÖV.) — TOJÁSOKON ÜLŐ TYÚK — NÉVELŐ — 3 TALÁLAT A LUTRIN — A KÁLIUM VEGYJELE — ORVOSI SZAK (RÖV.) — BETÉT! — CSEH IGEN — FÉLFA!

L.N.J. — … BATES (ANGOL SZÍNÉSZ)

Június 30-i rejtvényünk megfejtése: *Ne csodaszerekkel, hanem ésszel dolgozz, az ész kivárja a lassú időt.*

Románia és Törökország is felkerült a FIFPro feketelistájára

A hivatásos labdarúgók nemzetközi szakszervezete (FIFPro) azt tanácsolja a játékosoknak, hogy ne igazoljanak hét országba, a többi között Romániába és Törökországba.

A FIFPro honlapján kedden megjelent közlemény szerint Algéria, Kína, Líbia, Szaúd-Arábia, Románia, Törökország, továbbá a görög másodosztály szerepel a feketelistán, mivel ezekben a bajnokságokban rendszeresen és széles körben megsértik a futballistákkal kötött szerződéseket.

Romániában és Törökországban régóta fennálló és visszatérő probléma, hogy több klub szerződésszegést követ el, és gyakran elmaradnak a fizetések. A játékosok csupán a „véget nem érő" hatósági eljárásokban bízhatnak, ám a példák többsége azt mutatja, hogy csak alig vagy egyáltalán nem kapnak kártérítést.

A görög másodosztályban a klubok gyakran halmoznak fel jelentős mértékű adósságot, majd megszűnnek. Az elmúlt két évben a legtöbben Görögországból fordultak a nemzetközi szövetség (FIFA) játékosvédelmi alapjához a kifizetetlen bérük miatt.

Algériában, Kínában és Szaúd-Arábiában is visszatérő probléma a fizetések elmaradása.

Líbiával kapcsolatban a FIFProt egyre jobban aggasztja, hogy egyre több az országban rekedt külföldi játékos, mert az őket alkalmazó klubok nem hajlandók benyújtani a távozásukhoz szükséges dokumentumokat.

Gyenge meccsel indított a BL-selejtezőben a CFR 1907

Gól nélküli döntetlenre játszott a Kolozsvári CFR 1907 a Pjunik Jerevánnal kedd este, az örmény fővárosban a labdarúgó Bajnokok Ligája első selejtezőkörének első mérkőzésén.

Az új versenyszezon első hivatalos mecscsén a román bajnok az idő nagy részében érvényesítette akaratát, több gólhelyzetet is kialakított, egyszer a keresztlécet is eltalálta, de nem sikerült felülmúlnia riválisát.

A kolozsvári alakulat gyorsan támadásba lendült, az első gólszerzési lehetőségre pedig csak a 4. percig kellett várni, amikor a dán Hammershoej-Mistrati fordulásból lőtt, de Jurcsenko védett. Az örmény hálóőr a helyén volt akkor is, amikor Roger célozta meg a kaput (18.), Debeljuh pedig 18 méterről lőtt fölé (27.). Ezután Deac percei következtek: a CFR 1907 veteránja lövését blokkolta Jurcsenko (34.), majd Juninho állt bele a rúgásába az első hosszabbításpercben.

Fotó: a Kolozsvári CFR 1907 közösségi oldala

Mindez idő alatt a Pjuniknak egyetlen lehetősége adódott, Otubanjo lövését Bălgrădean gond nélkül hárította (43.).

A második félidőben a vendéglátók bátrabban futballoztak, de a CFR 1907 is veszélyes maradt. Cvek lövését (48.) 16 méterre blokkolták Jurcsenko kapujától, Hammershoej-Mistrati pedig 16 méterről volt pontatlan (49.). A hazaiak távoli lövéssel próbálkoztak, de Renzo Jose elhibázta a kaput (58.). A legnagyobb gólszerzési lehetőséget Debeljuh hagyta ki a 73. percben, amikor ollóból a keresztlécet találta el. Debeljuh a 76. percben is megszerezhette volna a győzelmet jelentő találatot, Deac beadásából azonban meglepetésszerűen jutott el hozzá a labda, és a kolozsváriak támadója nem tudott mit kezdeni vele. A hátramaradt időben Jefte Betancor előtt is kínálkozott egy gólszerzési lehetőség, Debeljuh beadásából azonban a kapusra lőtte a játékszert (84.).

A visszavágót július 13-án 21.30 órai kezdettel rendezik Kolozsváron.

Ha továbbjut, a CFR 1907 a Bajnokok Ligája második selejtezőkörében az F91 Dudelange (luxemburgi) – KF Tirana (albán) párharcának győztesével játszik.

Jegyzőkönyv

Labdarúgó Bajnokok Ligája-selejtező, 1. forduló, 1. mérkőzés: Pjunik Jereván – Kolozsvári CFR 1907 0-0

Jereván, Köztársasági Stadion, vezette: Bastian Dankert (német).

Sárga lap: Vakulenko (62.), Mladenovics (83.), Renzo Jose (86.), illetve Boateng (66.).

Pjunik: Jurcsenko – Kovalenko, Bratkov, Vakulenko, Juninho – Renzo Jose (90+3. Gareghinian), Cociuc (77. Harutiunian), Dasian – Gonzalez (90+3. Najarian), Otubanjo (77. Mladenovics), Davidian (46. Nenadovic).

CFR 1907: Bălgrădean – Manea, Burcă, Kolinger, Camora – Cvek, Adjei-Boateng (82. Bordeianu), Deac (90+1. Păun) – Hammershoej-Mistrati (64. Jefte Betancor), Debeljuh (90+1. Dugandzic), Roger (82. Petrila).

Ismét a tradicionális címert használja az Újpest FC

Ismét a tradicionális címert használja hétfőtől az Újpest FC labdarúgócsapata – erről hivatalos közleményben számolt be honlapján a lila-fehér klub.

„Azt tartottam korrektnek, ha a címerváltás döntésének jogát átadom az új tulajdonosi körnek. Sajnos, ez az ismert okok miatt nem történt meg (a tulajdonosváltás elmaradt – a szerk.). Én viszont ígéretet tettem a szurkolóknak, és tartom a szavam. A mai nappal a tradicionális címer jelképezi ismét a klubot. Az a címer, amely a rendszerváltástól az egységes újpesti sportot képviseli, legyen szó judoról, jégkorongról vagy akár futballról és ezek utánpótlásairól" – nyilatkozta a klub belga tulajdonosa, Roderick Duchatelet.

A címervita öt éve kezdődött, amikor a futballcsapat bemutatta új címerét. A szurkolók ezután tüntetésen követelték a régi címer visszaállítását, az Újpesti Torna Egylet (UTE) pedig kisebbségi tulajdonosként nem járult hozzá a változtatáshoz, majd bírósághoz fordult, ám első fokon elutasították a keresetét a személyiségi jogi perben. Másodfokon azonban, 2017 decemberében az anyaegyesület számára kedvező döntés született. A bíróság kimondta, hogy a futballklubnak vissza kell vonnia az új címert.

Az Újpest FC a Kúriához fordult, amely neki adott igazat, mivel indoklása szerint valamely önálló jogi személyiséggel rendelkező szervezet saját címerének saját döntésen alapuló megváltoztatása objektíve nem okozhatja egy attól elkülönült jogi személy jó hírnevének sérelmét. Tavaly április közepén az Alkotmánybíróság (AB) alaptörvény-ellenesnek nyilvánította és megsemmisítette a Kúria ítéletét. A Kúria végül idén januárban hatályban tartotta a másodfokú jogerős ítéletet. Megállapította, hogy az alperes Újpest FC megsértette a felperes UTE jó hírnevét azzal, hogy a hozzájárulása nélkül az általa működtetett felnőtt férfi-labdarúgócsapat címerét megváltoztatta.

Az UTE áprilisban bejelentette, hogy végrehajtás útján próbál érvényt szerezni a jogerős bírói döntésnek, amelynek nem tett eleget az alperes Újpest FC, és továbbra is használta a mezeken és a csapatok egyéb felületein a jogellenes címert. Júniusban a bíróság átadta a végrehajtóknak az ügyet.

Közben tavaly májusban megállapodás született a klub eladásáról, ezt 2022. január 28-án szerződésben rögzítette a két fél. Ám július 1-jén az Újpest FC közölte, a vevő – amelyet Kovács Zoltán, a csapat volt játékosa képviselt – a június 30-i határidőig nem fizette ki a vételárat, így meghiúsult a tulajdonosváltás.

Fotó: az Újpest FC honlapja

A Honvéd eddigi csapatkapitánya a Vasasba igazolt

A Budapest Honvéd eddigi csapatkapitánya, Hidi Patrik a magyar labdarúgó NB I-ben újonc Vasashoz igazolt. A 31 éves középpályás 2007-ben került Kispestre, és két rövid, a spanyol Oviedónál és kazah Jertisz Pavlodarnál töltött időszakot leszámítva a piros-feketéknél futballozott.

Hidi, aki 2017-ben tagja volt a Honvéd bajnok-, 2009-ben és 2020-ban a Magyar Kupa-győztes együttesének, 281 élvonalbeli összecsapáson lépett pályára, amivel Bodonyi Bélával holtversenyben a tizedik legtöbb első osztályú találkozón szerepelt a kispestieknél. „Úgy éreztem, hogy környezetváltozásra van szükségem ennyi idő után. Szeretném megköszönni a Honvédnak az élményeket, és azt, hogy partnerek voltak a klubváltásban. Szeretnék a Vasassal minél nagyobb sikereket elérni, legalább akkorákat, mint a Honvéddal, akár egyből egy kupagyőzelemmel" – mondta a három idényre aláíró Hidi az angyalföldiek honlapján.

Fiola Attilával hosszabbított a Fehérvár

A legutóbb negyedik MOL Fehérvár FC szerződést hosszabbított magyar válogatott labdarúgójával, Fiola Attilával. A székesfehérvári klub honlapján jelentette be az új megállapodást a védőjével, aki további két évre kötelezte el magát a csapathoz. A 32 éves, több poszton is bevethető futballista 2016 óta erősíti jelenlegi együttesét, amelynek színeiben eddig 177 tétmérkőzésen lépett pályára. A 48-szoros válogatott játékos 2018-ban bajnokságot, 2019-ben Magyar Kupát nyert a Fehérvárral, 2017-ben, 2019-ben és 2020-ban ezüst-, 2021-ben bronzérmet szerzett az NB I-ben.

Nézőcsúcsra és kiegyenlített tornára van kilátás a női labdarúgó-Eb-n

Tegnap elkezdődött a 13. női labdarúgó Európa-bajnokság, amelyet kifejezetten kiegyenlített erőviszonyok jellemeznek.

A női futball jelentős fejlődésen ment át az elmúlt évtizedben, ennek is köszönhető, hogy már nem a nyolcszoros kontinensbajnok német válogatott a toronymagas favorit, hanem hat csapat is esélyes a végső diadalra a koronavírus-járvány miatt tavalyról elhalasztott tornán. A fogadóirodák szerint a házigazda angolok a legesélyesebbek, de a spanyol, a francia, a címvédő holland, a svéd és a német együttes sikere sem lenne meglepetés.

A hat legjobb gárdából a német és a spanyol, valamint a holland és a svéd szerepel azonos négyesben, így már a csoportkörben is lesz rangadó.

A sportág női szakágának fejlődését mutatja az is, hogy az angliai Eb egészen biztosan új nézőcsúcsot hoz, ugyanis már félmillió jegyet adtak el a szervezők, miközben az eddigi rekordot az előző, 2017-es hollandiai Eb tartotta 240 ezer szurkolóval. A jegyek iránt a legnagyobb érdeklődést a rendező országon kívül Hollandiából, Németországból, Svédországból és Franciaországból tapasztalták a szervezők.

Bár a magyar válogatott ezúttal sem jutott ki a kontinensviadalra, egy magyar szereplője így is lesz az Eb-nek, ugyanis Vad Anita partjelzőként tevékenykedik majd. A bíró igazi játékvezető-családba született, nagyapja és apja is futballbíró volt, bátyja pedig az a Vad II. István, aki jelenleg is az NB I-ben vezet mérkőzéseket.

Az Eb-t nyolc város tíz stadionjában rendezik. A négy négycsapatos csoportból az első két-két helyezett jut a negyeddöntőbe. A fináléra július 31-én a Wembley Stadionban kerül sor.

Az Eb eddigi győztesei

* Németország 8 (1989, 1991, 1995, 1997, 2001, 2005, 2009, 2013)
* Norvégia 2 (1987, 1993)
* Svédország 1 (1984)
* Hollandia 1 (2017)

13. Hungarikum Napok Nagyszebenben

Fotó: Vajda György

Igazán dicséretre méltó a nagyszebeni HÍD Egyesület azon törekvése, hogy rendszeresen megszervezze Nagyszebenben a magyar napokat, idén immár a tizenharmadik alkalommal. Nem véletlenül esett egybe a nemzetközi színházi fesztivállal, hiszen – mondhatni, hogy jó marketingfogással – ilyenkor az, aki valamelyest ki akart szabadulni a színházi forgatagból, egy kis ízelítőt talált az Astra falumúzeumban szervezett rendezvényen, de az esemény néhány pontja szervesen beépült a színházi kínálatba is.

Az esemény pénteken kezdődött a Berde Mária írónő és Berde Amál festőművész életéről szóló kiállítás megnyitásával. *Szebeni Zsuzsanna*, a sepsiszentgyörgyi Liszt Intézet igazgatója, színháztörténész, a tárlat kurátora Berde Amál életútját és művészetét mutatta be, hiszen a kiállítás keretében az ő festészeti munkáit lehet megtekinteni. A kiállítás augusztus 31-ig látogatható a Református Templom Galériában. A színházi fesztivál keretében, a Hungarikum Napok szervezésében a budapesti Varidance táncelőadását tűzték 1-jén, pénteken műsorra. Ezenkívül ugyancsak a színházi fesztiválon a beregszászi Illyés Gyula Magyar Nemzeti Színház Örkény István Tóték című tragikomédiáját tekinthette meg a magyar anyanyelvű közönség Vidnyánszky Attila rendezésében. Az Astra Szabadtéri Múzeumban zajló eseményt péntek délután a Biciclete Cochete rendezvény résztvevőiként rózsaszín szoknyában és kerékpáron érkező lányok látogatták meg.

Serfőző Levente, a HÍD Egyesület elnöke, az EMKE alelnöke a megnyitón elmondta, hogy az esemény organikusan növekedett, évről évre egyre gazdagabbá vált, több érdeklődővel és résztvevővel. Akik vasárnap, július 3-án kilátogattak a 13. Hungarikum Napokra az Astra Szabadtéri Múzeumba, ínycsiklandó gulyásokat kóstolhattak, ugyanis húsz csapat „üstre készen” várta a vendégeket. A minőséget garantálta a zsűri elnöke is, aki nem volt más, mint Komlósi Mihály, a bográcsos ételek mestere, gasztronómus, a Világ Magyarsága Gasztronómiai Szövetség képviselője, aki már több száz főzőversenyt zsűrizett. Volt halpaprikás juhtúrós galuskával, magyaros vegetáriánus gombaleves, nagyszebeni bográcsos és olyan délvidéki ételek, mint a fumu, a puposturu vagy a málé, de nem hiányzott a híres karcagi birkapörkölt vagy a hagyományos nyári babgulyás sem. Megyénkből segesvári és mezőbergenyei csapatok is jelen voltak. A főzőverseny alatt a sepsiszentgyörgyi Aranyszívek Nyugdíjas Egyesület, majd a szentivánlaborfalvi Székely István Dalkör összeszokott tagjai jól ismert magyar népdalokkal szórakoztatták a közönséget. A szombati programot a nagyszebeni gyerekciterások előadása színesítette. A hangulatot fokozták a meghívott előadók is. Magyar nótákat Szőcs Lőrinc nagyváradi muzsikus és zenekara, Bíró Éva népdal- és nótaénekes, valamint meghívottjai adtak elő. Fellépett a nyárádszeredai Bekecs Néptáncszínház is. Az együttes tagjai három felvonásban különböző erdélyi néptáncot mutattak be.

Az egyik sétányon mintegy 50 mestert, kézművest és őstermelőt felvonultató vásáron hagyományos portékával várták az érdeklődőket. A gyerekek kipróbálták a kézműves-foglalkozásokat, a csuhéfonást, bogozást, horgolást, szövést, fafaragást és a vaskovácsolást. A jurták látogatása mellett népszerű tevékenységnek bizonyult az íjazás, botozás és ostorozás is, köszönhetően a temesvári Losonczy István Hagyományőrző és Sportegyesületnek, valamint a Kalibáskő Erdei Iskolának, amelynek képviselői bemutatókat is tartottak a közönségnek. Az egyik leglátványosabb standnál a mikóújfalusi rakott ágat lehetett megkóstolni. A községből érkező asszonyok helyben készítették el a különleges hagyományos desszertet. *(vagy)*

Megjelent a Székelyföld júliusi száma

A Székelyföld 2022/7. száma tematikus: Lengyel keringő címszó alatt a lengyel irodalomnak, történelemnek, kultúrának van szentelve, a lengyel–magyar barátság jegyében. A lapszám két vendégszerkesztő, Hubbes László és Vermesser Levente bevonásával készült, az összeállítás előbbi tárgyilagos, illetve utóbbi poétikus felvezetőjével/ráhangolójával kezdődik. A továbbiakban Kazimiera Iłłakowiczówna, Anna Janko, Wisława Szymborska, Adam Zagajewski versei, valamint Sławomir Majewski novellája olvashatók magyar fordításban.

Krzysztof Gajewski *Népi fordulat a kortárs lengyel irodalomban, művészetben és bölcsészettudományban* címmel, a Marek-Jerzy Minakowski – Rafał Smoczyński szerzőpáros pedig *A nyomtatott osztály: munkajegyzetek a lengyel értelmiségről és a kulturális tőkéről* címmel közöl tanulmányt.

A *Közös történeteink* rovatban Kovács István *A barátság anatómiája. Fejezetek a magyar–lengyel közös történelemből* címmel közöl áttekintőt, ugyanitt Trenka Csaba Gábor *Poniatowski herceg és a kegyelmi időszak, avagy lengyel–magyar történelmi áthallások* című írása olvasható. Borsodi L. László interjút készít Marian Adam Waligóra pálos atyával és Urbán Erik ferences atyával, Hubbes László a Mester Béla – Rafał Smoczyński szerkesztette *Lords and Boors / Urak és bugrisok* című könyv apropóján értekezik.

A *Lengyel irodalmi látkép* című rovatban Magdalena Garbacik-Balakowicz ír a lengyel–magyar irodalmi kapcsolatokról, Wirth Imre *A szabadság rézbőrű árnyalatairól*, Mihály Vilma Andrzej Sapkowski Vaják könyvsorozatáról, Codău Annamária Anna Janko *Kis népirtás* című kötetéről, Ozsváth Zsuzsa az új lengyel drámákról, Balog László a lengyel dráma reprezentációjáról, Vörös István köszönőbeszéde olvasható Wisława Szymborska Nobel-díjáért.

A lapszámot Krzysztof Ducki lengyel származású, Budapesten élő grafikusművész plakátjai illusztrálják.

Lehetséges földi paradicsom

Csütörtöki kimenő
– Sebestyén Mihály rovata –

Néhány évvel ezelőtt egy barátunk (azóta nem) felháborodott azon, hogy mi az olvasó embert előnyös színekben és beállításban mutattuk be. Egész konkrétan egy elhúzódó törvényszéki tárgyalás alatt, míg tanúként várakoznunk kellett, egy/több teljes könyvet (regényt, elbeszélésgyűjteményt) ki- és elolvastunk. Ekkor ez a barátunk (már nem az) igen körmönfont demagógiai fogást alkalmazva bocsánatkérésre szólított fel, állítván, hogy mi, miközben a törvényszéken ücsörgünk, az igazságszolgáltatás malomkerekei között őrlődünk tehetetlenül, mások, a dolgozó emberek darut kezelnek, zsákot cipelnek, hajót vontatnak, cséplőgépen ülik meg a termés diadalát, nehézgépeket irányítanak, kubikolnak rosszul fizetett közmunkásként, a rúdon csúszkálás éjszakai művészetet soha nem tudják tisztességen kipihenni, házat építenek, autót bütykölnek, tajkolnak, mi pedig felháborító módon könyveket olvasunk. Tehát kérjünk nyilvánosan bocsánatot, kövessük meg a nem olvasó emberiséget. Amely többségben van a rendszeresen olvasókhoz viszonyítva.

Nem tettük. Kissé élesebben válaszoltunk neki jogos értelmiségi és nem csak felháborodásunkban. Ugy is, mint író egyedek, mint könyvgyűjtő olvasó, könyvvásárló, antikváriumokat búvárló eltévelyedettek, megvezetettek. Következésképpen törölt bennünket az arcok könyvéből. Nem vagyunk többé számára arcok. Viszonzásul mi is úgy tekintünk rá, mint múltbeli barátunkra. Face bookunk pirul.

Persze ennek kapcsán be kell látnunk, hogy az olvasás tényleg ma már nem a lakosság többségének időtöltése, szórakozása, kenyérkereseti segédeszköze. Az olvasás tantárgy az alsóbb osztályokban.

Ha csak rátekintünk az időtáblázatunkra (mindenkinek van, akkor is, ha nem vesz róla tudomást) látnunk kell, hogy megnövekedett a nem olvasással töltött idő. Egyrészt számos gépezet von el tőle. Egykor a mozitól vagy a rádiótól féltették a könyvet az intellektuelek, a hivatásos írástudók, könyvtárosok, a jövőt borúsan látó aggodalmasok. Kiderült, hogy nem komoly. Rádiót az emberek többsége más foglalatosság mellett hallgat, pl. konyhai tevés-vevés, vasalás (?!!), fürdés, autózás, utazás közben. A hullámok megrövidültek. A mozit lekörözte a tévé. Covidos idők alatt a mozik bezártak, az emberek online éltek, most meg a látványossági vállalkozók nehezen szedik össze a nézőtábort. Egykor rendes szombat esti szórakozás volt a mozi polgári házaspárok számára. Lenin szerint a proletáriátus színháza volt. A színház és az olvasás viszont ikerpár. Furcsa módon. Jóval zártabb, mint a film világa.

Ma már a köztévé és a kereskedelmi adók is veszítettek vonzerejükből, amit a nagyvállalkozók és élelmes stúdiók, szolgáltatók filmcsatornákkal próbálnak – sikeresen – restaurálni. A sorozatok kötik le a nézőt. De egyben felkelthetik a figyelmet a regény iránt, melyből a film forgatókönyve puskázott. Vannak sikerkönyvek, melyek ennek az ébredésnek köszönhetik közönségsikerüket, népszerűségüket. Ennek ellenére virágzanak a könyvvásárok, a küldőszolgálatok, a könyvkereső mechanizmusok.

Na és ott a laptop, a számítógép, táblagép, amely mindenre képes. Meg az e-book, az elektronikus könyv, a hangoskönyv, a mindenhová magunkkal hordozható digitális könyvespolc. Ez pedig, kedves volt barátunk, ha olvasod jelen soraimat, ugyancsak viszszavezet az olvasás szokásához – igaz, magasabb síkon, máshogyan. De a betű betű marad, a szó hat, öl, butít, nyomorba dönt, mint az alkohol, vagy felemel és szabaddá tesz.

Egyébiránt szerintem (az én felfogásomban, hangsúlyozom) a bocsánatkérés, a nyilvános, politikus, történeti megkövetés, az elrebegett kegyelemkérés és felhívás a felejtésre annyit tészen a gyakorlatban, mint holt lovon a patkó. Orosz közmondás szerint mint holt lónak a szauna. Ettől még a felejtés, a törlés nem lép azonnal működésbe, és ha olvasunk az elkövetett bűnökről, az emlékezet makacsul magába szívja. Tartja. Előítél.

Nem olvasni annyit jelent – mint kizárni magunkat egy lehetséges földi paradicsomból.

Carmen Avram:

Az Európai Bizottság javaslata irreális

Carmen Avram európai parlamenti képviselő, az Európai Parlament Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottságának tagja felszólította az Európai Bizottságot, vizsgálja felül a növényvédő szerek mezőgazdasági felhasználásának csökkentését célzó tervet, mivel ez a javaslat nem tényleges értékelésen alapul.

Mózes Edith

A képviselő kérését július 5-én, az Európai Parlament strasbourgi plenáris ülésén fogalmazta meg, hangsúlyozva, hogy minden gazdálkodónak egyenlő esélyekkel kell rendelkeznie a piacon.

– Hazámnak például 35%-kal kellene csökkentenie a növényvédő szerek mennyiségét. Vagyis négyszer kevesebb anyag maradna, mint amennyi egy hektáronkénti átlaghozamhoz szükséges. Ugyanezen javaslat szerint azonban más államok sokkal több növényvédő szert fognak használni, mint Románia – mondta.

A bizottság javaslatát irreálisnak nevezte. Kijelentette: a fenntartható termelés álom maradhat, az élelmiszer luxuscikk, és gazdálkodók ezrei kockáztatják a csődöt. Egy reális javaslatnak abból az egyszerű előfeltevésből kell kiindulnia, hogy ne tegyük tönkre magunkat. Hozzátette: „kérdés, valóban importtal, megkérdőjelezhető színvonalon és nagyobb környezetterheléssel akarjuk-e pótolni a gazdáink által hagyott hiányosságokat? Ezért felszólítom az Európai Bizottságot, orvosolja ezt az igazságtalanságot, terjesszen elő egy kiegyensúlyozott javaslatot, és biztosítson egyenlő esélyeket a különböző tagállamok mezőgazdasági ágazatai számára a piacon.”

***

Az Európai Unió A gazdaságtól a fogyasztóig stratégiája azon a tényen alapszik, hogy 2030-ra 50%-kal csökken a veszélyes növényvédő szerek és vegyszerek használata és kockázatai az EU-ban.

A javaslat időpontjában azonban a bizottság nem közölt hatásvizsgálatot, és nem ismertette, hogyan határozták meg a csökkentéssel járó célokat. Ez a helyzet több állam elégedetlenségét is kiváltotta.

Carmen Avram Forrás: European Parliament Audiovisual

Több mint 130 embert tartóztattak le Európában gyermekkereskedelem miatt

Gyerekkereskedelem alapos gyanújával több mint 130 embert tartóztattak le, és 60 további gyanúsítottat azonosítottak Európában – közölte az Európai Unió rendőrségi együttműködési szervezete (Europol) kedden.

A hágai székhelyű uniós szervezet tájékoztatása szerint az előállítások mellett a szerzett információk alapján több mint száz új nyomozást indítottak.

A június 6-tól 13-ig tartó, több európai ország részvételével szervezett, az európai határellenőrző ügynökség, a Frontex által koordinált akció során a gyermekkereskedelem és az embercsempészet több mint 130 lehetséges áldozatát azonosították.

A közel 22.500 rendőr bevonásával végzett akció folyamán mintegy 13.500 ingatlant is átkutattak, közel 200 ezer járművet és egymillió embert ellenőriztek, valamint több mint százezer dokumentumot fésültek át. Az ellenőrzések eredményeként több mint 220 hamis, a gyerekkereskedelmet segítő okmányt foglaltak le. A hatóságok emellett több mint 11.130 kiskorút azonosítottak az emberkereskedelem és kizsákmányolás lehetséges áldozataiként.

A közleményben megjegyezték, hogy az érintett gyerekek szexuális kizsákmányolásnak vannak kitéve, erőszakos koldulásra vagy más típusú bűnelkövetésre, akár kábítószer-kereskedelemre kényszerítik őket. A gyermekeket emellett gyakran utasítják kényszermunkára, és nem ritka közöttük, akiket háztartások tartanak rabszolgasorban.

A gyermekkereskedelem felszámolását célzó műveletben Ausztria, Belgium, Bosznia-Hercegovina, Bulgária, Ciprus, az Egyesült Királyság, Észak-Macedónia, Görögország, Hollandia, Írország, Lengyelország, Liechtenstein, Litvánia, Magyarország, Montenegró, Németország, Portugália, Románia, Spanyolország, Svédország, Szerbia és Ukrajna vett részt. *(MTI)*

Szolgáltatás – Üzleti ajánlat

A TIMKO alkalmaz a pékségbe MUNKATÁRSAT három váltásba. Érdeklődni a 0756-128-310-es telefonszámon. (sz-I)

MAROSVÁSÁRHELYI MAGÁNCÉG jó számítógép-kezelési ismeretekkel rendelkező, frissen végzett fiatalokat keres RAKTÁROSI és KERESKEDELMI ALKALMAZOTTI munkakörökbe. Az önéletrajzokat az office@loriand.ro e-mail-címre várjuk. (p.-I)

MAGÁNCÉG MÉRLEGKÉPES KÖNYVELŐT vagy ELŐKÖNYVELŐT alkalmaz. Érdeklődni a következő telefonszámon: 0723-244-200. (sz.-I)

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

LAKÁS

KIADÓ kétszobás tömbházlakás a Szabadság utcában. Tel. 0771-260-688. (sz-I)

HÉTVÉGÉRE kiadó hétszobás kulcsosház Vármezőben, fürdődézsával, szaunával. Tel. 0751-951-541. (sz-I)

MINDENFÉLE

VÍZ-, GÁZ-, FŰTÉSSZERELÉST vállalok. Tel. 0746-638-960. (16439)

TETŐFEDŐ KFT. vállal tetőkészítést, tetőjavítást, ácsmunkát, bádogosmunkát, szigetelést, meszelést, bármilyen kis javítást. Tel. 0746-972-003, Fülöp Hunor. (16399-I)

HÁZAK felújítását vállaljuk, tetőkészítést bármilyen lemezből, cserépből, ácsmunkát, cserépforgatást. Tel. 0746-739-502. (16403)

VÁLLALUNK: festést, meszelést, tetőkészítést, tetőjavítást, belső javítást, szigetelést polisztirénnel, elszállítunk törmeléket és egyéb anyagot, készítünk kerítést. Nyugdíjasoknak 10% kedvezmény. Tel. 0750-678-803. (16151)

VÁLLALUNK: festést, csatornajavítást, tetőjavítást, bármilyen javítást. Hívjanak bizalommal! Tel. 0759-467-356. (16446)

VÁLLALUNK: garázsjavítást, ácsmunkát és bármilyen javítást. Hívjanak bizalommal. Tel. 0767-837-782. (14836)

MUNKÁLATOKAT vállalunk: háztetőt készítünk cserépből, Lindab-lemezből, teraszt fából, hőszigetelést szurkos kartonnal, polisztirénnel, kisebb javításokat, meszelést stb. Tel. 0754-634-559, Csaba. (16455-I)

MEGEMLÉKEZÉS

Fájó szívvel emlékezünk július 7-én PÁSZTOR KATALINRA, KATICÁRA. Szép emlékét szívünkben őrizzük. Szerettei. (16404-I)

Arca még mindig itt lebeg szemem előtt,
igen, most is határozottan látom őt.
Könny szökik a szemembe, hogyha rá gondolok,
bár tudom, álmát vigyázzák az angyalok.

Soha el nem múló fájdalommal emlékezünk a drága feleségre, anyára, nagymamára,

KELEMEN IBOLYÁRA
szül. Tamási

halálának 9. évfordulóján.

Az évek múlnak, de szeretett lénye itt van közöttünk, és velünk él tovább szeretett családja körében. Akik ismerték és szerették, gondoljanak rá.

Férje, gyermekei, unokái. (16453)

„Csak az idő múlik, feledni nem lehet.
szívünkben örök a fájdalom és a szeretet.
De ő nekünk sohasem lesz halott, mert a jók
örökké élnek, mint a csillagok.”
„Akkor is hallod a hangomat, hogyha fáj,
hogyha nem szabad,
Mindig itt vagy, és ott leszek, ahol a szél zúg, a nap nevet...”

Szomorú szívvel gondolunk drága gyermekünkre,

PÁLFY HUNOR CSABÁRA

mennybe vonulásának negyedik évfordulóján.

Szerető szüleid, szeretteid és nagymamád.
Örök álmod őrizze béke és nyugalom! (16460-I)

Hiába szállnak, repülnek az évek, mégsem tudunk feledni téged. Szemünk mindig könnyes, mikor rád gondolunk, csak a szép emlékek maradtak, melyeket soha nem feledünk.
Fájó szívvel emlékezünk július 7-én szeretett testvérünkre, FRISS MÁRIÁRA (Magdi) halálának 10. évfordulóján. Nyugodj békében! Testvérei és azok családja. (16449-I)

Egy gyertyaszál most érted égjen,
Ki fent vagy a csillagok közt az égben,
Ki vigyázol ránk onnan fentről,
S lelkünkhöz szólsz a végtelenségből.

Soha el nem múló fájdalommal emlékezünk július 7-én FRISS MÁRIÁRA halálának 10. évfordulóján. Emléked örökre szívünkbe zártuk. Nyugodjál békében, kicsi drága Mama. Szerettei. (p-I)

Kegyelettel emlékezünk ZOLTÁN ILDIKÓ magyartanárnőre halálának első évfordulóján. Szívünkben és gondolatainkban őrizzük emlékét mindazokkal, akik ismerték, szerették és tisztelték. A család. (sz-I)

Ma 22 éve hunyt el HORVÁTH ZSUZSÁNNA közgazdász, akire fájó szívvel emlékezünk. Akik ismerték és szerették, gondoljanak rá kegyelettel. Nyugodjék békében! Szerettei és volt munkatársai. (16465)

ELHALÁLOZÁS

Szomorú szívvel búcsúzunk a marosszentkirályi

ÁGOSTON ANTALTÓL

A csíkdánfalvi Petőfi Sándor Líceum 1965-ben végzett osztálya nevében Péter Gizella. (16464-I)

LIMITÁLT KEDVEZMÉNY

Bármelyik típusú lencse vásárlása után egy keretet adunk ajándékba!

AJÁNDÉK

KERET

BÁRMELY TÍPUSÚ

LENCSE

VÁSÁRLÁSA UTÁN!

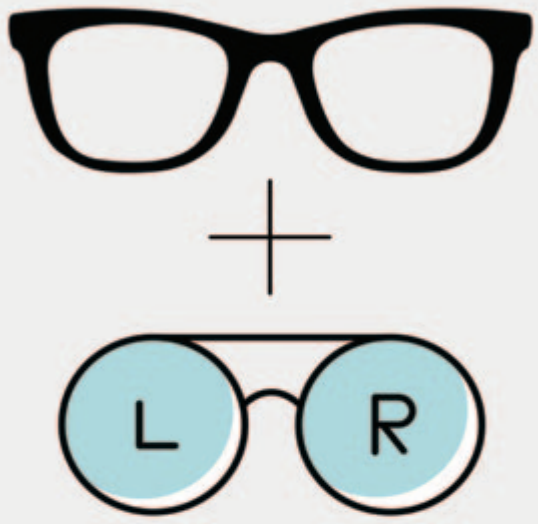

SZÁSZRÉGEN (Libertății)
B-dul Libertății, Nr.12/2
0733 553 971

MAROSVÁSÁRHELY (Központ)
P-ţa Mărăşeşti, Nr. 21.
0733 553 976

MEDGYES
Str. Pompierilor Nr. 4.
0735 830 678

DICSŐSZENTMÁRTON
Str. Victoriei, Nr. 21.
0736 386 353

MAROSVÁSÁRHELY (Tudor)
B-dul 1. Dec. 1918, Nr. 126.
0755 088 379

NYÁRÁDSZEREDA
Str. Pompierilor Nr. 1.
0733 553 973

MAROSLUDAS
Str. B-dul 1 Dec. 1918. Nr. 7.
0735 786 853

SZÁSZRÉGEN (Cardinal)
Str. Cardinal Alexandru Todea, Nr. 25/A
0728 908 856

SEGESVÁR
Str. Mihai Viteazu Nr. 40.
0770 810 855

DORA OPTICS

www.doraoptics.ro

AZ AKCIÓ A KÉSZLET EREJÉIG TART ÉS A KEDVEZMÉNYRE KIJELÖLT KERETEKRE ÉRVÉNYES!

Újdonságok a Kobak könyvesboltokban:

Karády Anna
A füredi gyermek

Durica Katarina
A rendes lányok csendben sírnak

Marosvásárhely, Győzelem tér 18.szám
Szászrégen, Mihai Viteazu út 15.szám

FONTOS TELEFONSZÁMOK

- Romtelecom-tudakozó
  - információ - 118-932
  - általános - 118-800
- Központosított ügyelet (Rendőrség, Tűzoltóság, SMURD, Csendőrség, Mentőállomás): 112
- Rendőrség - 0265/202-305
- SMURD (betegekkel kapcsolatos információk) - 0265/210-110
- Sürgősségi szolgálat:
  - gyermekeknek - 0265/210-177

Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal - 0265/268-330

GYULAFEHÉRVÁRI CARITAS, otthongondozó szolgálat, 8–16 óra között: 0736-883-110

- Optika-Optofarm - 0265/212-304
  - 0265/312 436
  - 0265/250-120
  - 0265/263 351
- Optolens szemsebészet - 0265/263-351
- Marmed - 0265/250-344
  járóbeteg-rendelő: - 0756-468-658
  - 0729-024-380
  Labor - 0751-114-307
  e-mail: marmed@marmed.ro, www.marmed.ro
- Dora Optics - 0733-553-976
- Dora Medicals - 0265/212-971
- Radiológia, echográfia Dr. Jeremiás István - 0265/222- 446
- Emma vendéglő, hidegtálak készítése - 0740-083-077
  - 0365/404-664
- Prefektúra - 0265/266-801
- RDS–RCS - 0365/400-401
  - 0365/400-404
- Aquaserv:
  - hideg víz-csatorna - 0265/215-702
  - közönségszolgálat - 0265/208-888
  - központ - 0265/208-800
  - 08008 208-888
- Áramszolgáltató vállalat - 0800-801-929
  - vidék - 0265/929
- Delgaz Grid - 0265/200-928
  - 0800/800 928
- Fogyasztóvédelmi hivatal - 0265/254-625
- Vasútállomás - 0265/236-284
- Vili Kft.: temetkezés, segélyintézés (0-24 óra), professzionális balzsamozás Nemzetközi halottszállítás - 0265/215-119
  - 0744-282-710
- Alkony Kft. temetkezés (24 ó.) - 0265/263-865
  koporsók, kellékek, - 0745-606-215
  koszorúk - 0745-606-269
  és halottszállítás - 0758-047-604
- Maros megyei RMDSZ - 0265/264-442
  - 0265/262-907

Méltányos reklámdíj fejében állandó szereplője lehet a FONTOS TELEFONSZÁMOK rovatnak. Várjuk jelentkezését a 0265/268 854-es telefonon.

Spălătorie şi detailing auto
Beltrand
autómosó és -kozmetika
– külső-belső tisztítás
– kárpittisztítás, polírozás, viaszozás
Marosvásárhely
Predeal u. 97 sz.
Telefon: 0265/223-902
0740-393-060

r·a·d·i·o gaga
www.radiogaga.ro

radio.kptv.ro
KPTV
THE ROCK STATION
radio.kptv.ro

RexoGold
a te zálogházad
Str. Frantz Liszt nr. 11
Telefon: 0265 - 25.11.11
Mobil: 0748 - 25.11.11
www.rexogold.ro
NON STOP állunk rendelkezésedre!

Marosvásárhelyi Rádió Románia
www.marosvasarhelyiradio.ro
96 FM
106,8 FM
1323 AM